

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z języka polskiego w klasie VIII w pierwszym i drugim śródroczu.

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym będącym propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku Świat w słowach i obrazach dla klasy 8 szkoły podstawowej.

Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen. Uwzględniono w nich lektury, ale kolejność ich omawiania jest uzależniona od wyboru nauczyciela.

Teksty literackie, teksty kultury, treści językowe i stylistyczne, formy wypowiedzi	Wymagania			
	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
	Uczeń:	Uczeń spełnia wymagania konieczne, a także:	Uczeń spełnia wymagania podstawowe, a także:	Uczeń spełnia wymagania rozszerzone, a także:
notatka, plan, schemat, tabela, mapa myśli	• wie, czym jest notatka i jakie powinna mieć cechy; • zapoznaje się z różnymi typami notatek; • opowiada o swoim ulubionym sposobie notowania; • podejmuje próbę sporządzenia notatki hasłowej na zadany temat	• wskazuje zalety samodzielnego sporządzania notatek; • sporządza notatkę w formie schematu na zadany temat	• stosuje różne sposoby uzyskiwania zwięzłości i przejrzystości zapisu; • sporządza notatkę w postaci mapy myśli na zadany temat	• zapisuje wiadomości z lekcji w postaci mapy myśli; • przedstawia i stosuje swój indywidualny sposób notowania
Stanisław Lem, <i>Dzienniki gwiazdowe. Podróż dwudziesta</i> fragment,	• czyta tekst <i>Z przewodnika czytelnika: na tropach przyjemności czytania</i>; • potrafi wskazać cztery etapy obcowania z tekstem kultury; • widzi związek komentarza do fragmentu utworu Lema z przeczytanym tekstem; • ogląda obraz, dzieli się wrażeniami	• wskazuje i objaśnia cztery etapy obcowania z tekstem kultury; • rozumie komentarz do tekstu Lema, dzieli się swoimi wrażeniami; • opisuje obraz, wypowiada się o nim w kontekście czytelnictwa	• stosuje cztery etapy obcowania z tekstem kultury przy odbiorze utworu Lema; • zgadza się z proponowanym komentarzem do tekstu Lema lub z nim polemizuje; • wypowiada i uzasadnia swoje zdanie na temat obrazu i możliwości jego wykorzystania w kampanii promującej czytelnictwo; • notuje swoje wrażenia	• zgadza się lub polemizuje z proponowanym komentarzem do tekstu Lema, proponuje swoje odczytanie; • szeroko komentuje wymowę obrazu i możliwości jego wykorzystania w kampanii promującej czytelnictwo; • zapisuje swój komentarz do tekstu w postaci wewnętrznej mowy czytelnika

AUTORKA: Anna Syguła

			dotyczące lektury dalszego ciągu opowiadania Lema	
Jerzy Liebert, <i>O rzeczach</i>	• zapoznaje się z informacjami o autorze; • czyta wiersz głośno i wyraźnie; • określa sytuację liryczną w wierszu; • odczytuje dosłowne znaczenia przedstawionej sytuacji; • nazywa uczucia podmiotu lirycznego; • określa nastrój wiersza, korzystając z podanego słownictwa	• określa temat wiersza; • odczytuje metaforyczny sens przedstawionej sytuacji; • charakteryzuje osobę mówiącą; • interpretuje tytuł wiersza; • wyjaśnia, czym jest inwokacja	• formułuje przesłanie wiersza; • ocenia sytuację liryczną; • uzasadnia istnienie metaforycznego sensu przedstawionej sytuacji; • proponuje alternatywny tytuł utworu; • stosuje definicję inwokacji w odniesieniu do wiersza Lieberta	• przedstawia pogłębioną interpretację wiersza w odniesieniu do własnych odczuć i doświadczeń; • objaśnia, w jaki sposób uznanie utworu za rozbudowaną inwokację może wpłynąć na jego wymowę
Bolesław Leśmian, <i>Kochankowie</i>	• czyta uważnie tekst z podręcznika; • wypisuje najważniejsze pytania dotyczące interpretacji utworu lirycznego; • podejmuje próbę określenia tematu wiersza Leśmiana	• próbuje wyodrębnić podstawowe działania związane z interpretacją utworu lirycznego; • analizuje rysunek koła interpretacyjnego; • ma świadomość, że utwór może być interpretowany w różny sposób; • wskazuje charakterystyczne cechy wiersza <i>Kochankowie</i>	• wymienia główne działania związane z interpretacją utworu lirycznego; • wyjaśnia, dlaczego jeden utwór może być różnie interpretowany; • dostrzega wpływ budowy i języka wiersza <i>Kochankowie</i> na sposób jego odczytania	• wie, na czym polega i jak przebiega interpretacja utworu lirycznego; • przedstawia własną interpretację wiersza Leśmiana z wykorzystaniem rysunku koła interpretacyjnego
Krzysztof Kamil Baczyński, <i>Przypowieść</i>	• zapoznaje się ze wskazówkami dotyczącymi czytania utworu poetyckiego; • dzieli się wrażeniami wynikającymi z lektury wiersza; • odtwarza etapy procesu powstawania świata w utworze; • wymienia elementy natury stworzonej przez Boga	• nazywa swoje wrażenia po lekturze wiersza; • dostrzega w tekście nawiązanie do Biblii; • charakteryzuje Boga na podstawie wiersza; • wyodrębnia obrazy poetyckie i dostrzega ich metaforyczny charakter; • wskazuje i nazywa środki poetyckie służące plastyczności obrazu;	• charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu, określa jej stosunek do świata; • wskazuje i nazywa środki poetyckie służące ukazaniu dynamiki; • przypomina znaczenie terminu <i>przypowieść</i>; • określa, w jaki sposób tytuł wiersza wpływa na jego rozumienie; • wyjaśnia, jakie refleksje	• charakteryzuje świat wykreowany przez Boga, nazywa jego cechy; • wyjaśnia sposób wykorzystania wątków biblijnych i ich funkcje w wierszu; • porównuje obraz Boga z jego wizerunkami zawartymi w innych tekstach kultury; • dokonuje przekształcenia

AUTORKA: Anna Syguła

		• odtwarza sposób, przyczyny i cel stworzenia człowieka	o człowieku przekazuje utwór Baczyńskiego	wiersza na tekst prozatorski
Wygnanie z Raju – fragment Starego Testamentu	• czyta informacje na temat Księgi Rodzaju i Księgi Wyjścia; • klasyfikuje przeczytany tekst jako fragment Biblii; • wymienia w kolejności najważniejsze wydarzenia tekstu; • wskazuje realistyczne elementy świata przedstawionego; • zapoznaje się ze wskazówkami dotyczącymi czytania Biblii; • podejmuje próbę streszczenia tekstu	• wyjaśnia pochodzenia słowa <i>Biblia</i>; • krótko streszcza przebieg wydarzeń; • określa tematykę tekstu; • określa elementy świata przedstawionego, odwołując się do tekstu; • cytuje zdanie charakteryzujące węża oraz słowa Boga zapowiadające los Adama i Ewy; • tworzy z rozsypanki frazeologizmy; • streszcza tekst	• wskazuje motywy i konsekwencje działań bohaterów; • podaje znaczenia utworzonych frazeologizmów; • wyjaśnia przenośne znaczenia poszczególnych elementów świata przedstawionego; • redaguje streszczenie	• wskazuje elementy świata przedstawionego o charakterze symbolicznym, komentuje je; • wymienia cechy charakterystyczne dla tekstów biblijnych
Zbigniew Herbert, <i>Sprawozdanie z raju</i>	• zapoznaje się z informacjami dotyczącymi słowa <i>raj</i>; • wskazuje w wierszu elementy rajskie i ziemskie; • wskazuje środki poetyckie; • podejmuje próbę wypowiedzi na rzeczywistości przedstawionej w wierszu	• podaje synonimy słowa <i>raj</i>; • dostrzega ironiczny wydźwięk tytułu; • nazywa emocje, uczucia i refleksje osoby mówiącej w wierszu; • wybiera spośród podanych hipotezę interpretacyjną	• przypomina znaczenia związane z biblijnym motywem raju; • interpretuje tytuł, omawiając zawarte w nim sprzeczności; • interpretuje charakter opisanej rzeczywistości; • uzasadnia wybór hipotezy interpretacyjnej; • określa funkcje użytych środków poetyckich; • pisze tekst sprawozdania, odwołując się do wizji raju zawartego w Biblii i <i>Katechizmie Kościoła Katolickiego</i>	• wyjaśnia znaczenia metafory zawartej w ostatnim wersie utworu Herberta; • omawia rolę ironii w kontekście wiersza; • porównuje język <i>Katechizmu...</i> i utworu Herberta; • wykorzystuje kontekst historyczny w interpretacji utworu; • porównuje funkcjonowanie motywu raju w wierszu Herberta, Biblii i <i>Katechizmie Kościoła Katolickiego</i>; • tworzy tekst ironiczny, będący sprawozdaniem z współczesnego raju
Jarosław Marek Rymkiewicz, <i>Ogród w Milanówku, pieśń</i>	• zapoznaje się z informacjami o poecie; • dzieli się wrażeniami na temat	• dostrzega obecność motywu ogrodu w utworze Rymkiewicza;	• uzasadnia wybór określeń dotyczących charakteru wiersza;	• wyjaśnia pojęcie <i>paralelizm składniowy</i>, odnosi je do utworu;

AUTORKA: Anna Syguła

<i>nocnego wędrowca</i>	- rytmiczności wiersza; • określa charakter utworu, wybierając właściwe spośród podanych formuł; • wskazuje w wierszu fragmenty o niedosłownym znaczeniu; • wybiera wersy, w których ujawnia się osoba mówiąca w wiersza	• charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu; • charakteryzuje sytuację liryczną ukazaną przez poetę; • wypowiada się na temat niedosłownych znaczeń tekstu; • wskazuje środki służące budowie rytmiczności wiersza; • wyjaśnia pojęcia <i>dwuwers</i> i <i>pieśń</i>, odnosi je do utworu Rymkiewicza	• określa podobieństwa i różnice między odbiorcami słów wiersza; • omawia ukazane w wierszu relacje między człowiekiem, naturą i Bogiem; • uzasadnia refleksyjny charakter wiersza	• określa dosłowne i przenośne znaczenia problemu istnienia lub nieistnienia Boga; • proponuje własne odczytanie wiersza, obejmujące sensy dosłowne i niedosłowne
Norma językowa, norma wzorcowa, norma użytkowa; błąd językowy, klasyfikacja błędów językowych (błąd: fleksyjny, składniowy, frazeologiczny, słotwórczy, leksykalny, stylistyczny, fonetyczny)	• rozumie, czego dotyczy norma językowa; • wie, jakie są konsekwencje naruszenia normy językowej; • wie, gdzie można znaleźć poprawne formy językowe; • korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny	• rozumie, czym jest norma językowa; • wie, kto jest twórcą normy językowej; • rozróżnia użytkową i wzorcową normę językową; • definiuje pojęcie błędu językowego; • wie, jakie są przyczyny powstawania błędów językowych; • dostrzega w wypowiedziach błędy językowe	• wskazuje podstawowe kryteria poprawnościowe; • nazywa różne typy błędów językowych, podaje ich przykłady; • klasyfikuje wyrazy i formy na użyte zgodnie z normą wzorcową i użytkową; • korzysta z internetowej poradni językowej; • poprawia błędy językowe, korzystając z różnych źródeł	• klasyfikuje błędy językowe; • wyjaśnia mechanizm powstawania błędów językowych
<i>Wędrowka do Ziemi Obiecanej</i> – fragmenty Starego Testamentu	• zapoznaje się z informacjami na temat Księgi Rodzaju i Księgi Wyjścia; • wymienia występujące w tekście ważne postacie i miejsca; • zapisuje w punktach przebieg wędrowki Izraelitów, korzystając z mapki; • odpowiada na pytania, cytując odpowiednie fragmenty tekstu	• opowiada o kolejnych etapach wędrowki; • określa formę słów skierowanych do bohatera, wykorzystując podane słownictwo; • odnajduje w tekście motywy	• omawia związki między kolejnymi etapami wędrowki; • dostrzega przenośny sens wędrowki Izraelitów; • opowiadając o kolejnych etapach wędrowki, opisuje miejsca i charakteryzuje postaci; • wyjaśnia znaczenie zwrotów i wyrażen wywodzących się z Biblii; • rozumie pojęcie toposu	• wskazuje i omawia elementy symboliczne w historii Abrahama i wędrowce jego ludu; • omawia historyczny i kulturowy kontekst dzieła; • wskazuje i objaśnia wybrane toposy; • opracowuje fragment scenariusza w formie opowiadania
Adam Mickiewicz, <i>Stępy</i>	• określa temat i nastrój utworu;	• nazywa cechy ukazanej	• określa funkcje środków	• komentuje poetycki obraz

AUTORKA: Anna Syguła

akernańskie	- wydobywa z tekstu informacje pozwalające zidentyfikować ukazaną w nim przestrzeń; - wskazuje formy gramatyczne służące ujawnianiu się podmiotu mówiącego; - określa sytuację, w jakiej znajduje się osoba mówiąca; - zna pojęcie sonetu	przestrzeni; - opisuje uczucia i emocje osoby mówiącej; - dostrzega w tekście odwołania do różnych zmysłów; - wyodrębnia w utworze część opisową i refleksyjną; - wskazuje i nazywa wykorzystane przez poetę środki stylistyczne; - rozpoznaje sonet	poetyckich zastosowanych w opisie przestrzeni; - rozpoznaje w tekście motyw wędrowca, określa dosłowne i przenośne znaczenie jego wędrowki; - analizuje budowę wersyfikacyjną tekstu; - wyodrębnia w utworze części kompozycyjne; - wskazuje w wierszu cechy sonetu	przestrzeni; - wskazuje związki między obrazem natury a stanem psychicznym osoby mówiącej; - omawia relacje między częściami kompozycyjnymi utworu; - przygotowuje propozycję scenariusza filmu opartego na tekście wiersza
Ernest Hemingway, <i>Stary człowiek i morze</i> , fragmenty	- zapoznaje się z informacjami na temat Ernesta Hemingwaya; - opowiada o swoich wrażeniach czytelnicznych; - określa czas i miejsce akcji; - wyróżnia bohaterów; - wypowiada się na temat bohaterów; - nazywa cechy charakteru bohatera; - przedstawia przebieg wydarzeń; - zna cechy opowiadania; - cytuje zdania o charakterze sentencji	- określa tematykę i problematykę utworu; - opowiada o relacjach łączących bohaterów; - wyróżnia i nazywa wątki utworu; - odnajduje w tekście motyw morza i podróży; - omawia kompozycję utworu Hemingwaya; - rozpoznaje, że <i>Stary człowiek i morze</i> to opowiadanie; - redaguje na podstawie utworu Hemingwaya dialog lub opowiadanie	- charakteryzuje głównego bohatera, uzasadniając swe opinie za pomocą odpowiednich cytatów z tekstu; - podaje cechy opowiadania jako gatunku epickiego; - wskazuje i nazywa etapy akcji; - rozwinę w kilku zdaniach wybraną sentencję; - proponuje inne tytuły dla obrazu, uzasadniając swoje zdanie; - redaguje monolog wewnętrzny lub rozprawkę zgodnie z podanymi wskazówkami	- odczytuje ukryte znaczenia dotyczące postaci; - wyjaśnia symboliczne znaczenie motywu morza i podróży; - interpretuje tytuł; - porównuje bohatera z postacią Syzyfa; - porównuje losy bohaterów różnych utworów
<i>Świat nie jest czarno-biały, czyli hipoteza i kontrargument</i>	- wie, czym jest teza, a czym hipoteza; - formułuje argumenty; - wie, czym jest kontrargument	- zestawia tezę z tezą przeciwną; - zestawia w prosty sposób argumenty z kontrargumentami	- formułuje hipotezy dotyczące wskazanych problemów; - sygnalizuje odpowiednimi zwrotami wprowadzenie kontrargumentów	- świadomie stosuje zwroty językowe sygnalizujące hipotetyczność sądów; - świadomie komponuje w wypowiedzi argumenty i kontrargumenty
Leszek Kołakowski, <i>Mini-wykłady o maxi-sprawach: O podróżach</i> , fragment	- czyta informacje o autorze; - czyta tekst, wyszukując potrzebne informacje;	określa zawartość treściową wstępu, rozwinięcia, zakończenia;	wyszukuje w tekście przykłady antytezy i pytania retorycznego;	określa funkcję zastosowanych w tekście środków retorycznych;

AUTORKA: Anna Syguła

	- wyodrębnia w tekście wstęp, rozwinięcie i zakończenie; - cytuje fragment będący definicją podróży, odtwarza go własnymi słowami	- charakteryzuje język tekstu; - przytacza za tekstem charakterystyczne cechy podróży; - wypowiada się na temat tytułu utworu	- wyodrębnia w tekście problem, argumenty, wnioski; - wskazuje przyczyny, dla których człowiek decyduje się wyruszyć w podróż; - kwalifikuje tekst Kołakowskiego do wybranego typu wypowiedzi; uzasadnia decyzję; - tworzy tekst, będący zbiorem myśli na zadany temat	- odtwarza kompozycję tekstu jako wykładu popularnonaukowego; - odtwarza tok myślowy zawarty w tekście; - pisze rozprawkę na zadany temat
Krzysztof Kamil Baczyński, <i>Piosenka</i>	- zapoznaje się z informacjami na temat Krzysztofa Kamila Baczyńskiego; - opowiada o swoich wrażeniach czytelnich; - wskazuje w wierszu sformułowania, które można odczytać w sposób dosłowny; - wskazuje w tekście epitety, porównania, metafory; - określa czas i miejsce, którego dotyczą słowa wiersza	- podaje informacje na temat podmiotu lirycznego; - wymienia elementy tworzące obraz poetycki; - wskazuje w tekście elementy przedstawione w sposób przenośny, podejmuje próbę ich odczytania; - rozpoznaje i nazywa stany uczuciowe; - dostępuje w tekście motyw wędrówki	- wskazuje możliwe przyczyny powstania utworu; - cytuje fragmenty ujawniające wpływ czasu; - nazywa cechy świata opisanego w wierszu; - opisuje ilustrację, jaką można by stworzyć do wiersza; - redaguje kilkuzdaniową refleksję na temat motywu wędrówki	- wyjaśnia funkcję zastosowanych przez poetę środków stylistycznych; - wnikliwie objaśnia znaczenia metafor; - formułuje pogłębioną refleksję na temat motywu wędrówki
<i>Co to jest fonetyka?, Głoska i litera, Sylaba, Budowa narzędzi mowy. Klasyfikacja głosek</i>	- wie, czym są: głoska, litera, spółgłoska, spółgłoska, sylaba; - rozróżnia spółgłoski i samogłoski, wskazuje je w wyrazach; - oznacza miękkość głosek; - dzieli wyrazy na litery i głoski; - dzieli wyrazy na sylaby; - wyjaśnia, czym jest sylaba; - podaje sposoby (wraz z przykładami) graficznego oznaczania miękkości głosek	- wyjaśnia różnicę między głoską a literą; - wypisuje pary liter oznaczających jedną głoskę; - podkreśla w podanych wyrazach głoskę i będącą tylko zmiękczeniem poprzedzającą ją spółgłoskę; - dzieli głoski na: dźwięczne i bezdźwięczne, twarde i miękkie, ustne i nosowe; - dzieli wyrazy na głoski; - wymienia narządy mowy biorące udział w procesie wymawiania różnych głosek;	- wyjaśnia, czym zajmuje się fonetyka; - objaśnia różnicę między spółgłoskami a samogłoskami; - podaje przykłady wyrazów, w których liczba głosek jest równa liczbie liter lub liczba głosek jest mniejsza niż liczba liter; - dokonuje klasyfikacji głosek; - objaśnia funkcje różnych narzędzi mowy w procesie artykułowania głosek; - wyjaśnia pojęcia: sylaba otwarta, sylaba zamknięta;	- objaśnia zgłoskotwórczą i zmiękczącą funkcję litery i w zależności od jej pozycji w wyrazie; - omawia proces powstawania różnych głosek; - objaśnia, jak powstają głoski dźwięczne i bezdźwięczne, twarde i miękkie, ustne i nosowe; - wyjaśnia zjawisko zgłoskotwórczości

		• rozróżnia dwa rodzaje sylab	• określa funkcję litery <i>i</i>	
<i>Upodobnienia fonetyczne, Pisownia przedrostków zakończonych na spółgłoskę, Uproszczenia grup spółgłoskowych</i>	• wie, że istnieją różnice między wymową a pisownią słów, wskazuje ich przykłady; • wie, które narządy mowy biorą udział w powstawaniu głosek	• rozpoznaje upodobnienia fonetyczne pod względem dźwięczności; • dzieli upodobnienia fonetyczne na udźwięcznienia i ubezdźwięcznienia; • poprawnie zapisuje słowa, w których występują różnice między wymową a pisownią	• wie, skąd się biorą upodobnienia pod względem dźwięczności; • definiuje upodobnienia wewnątrzwyrazowe i międzywyrazowe, postępowe i wsteczne; • rozpoznaje podstawowe rodzaje upodobnień głosek; • objaśnia zjawisko ubezdźwięcznienia w wygłosie	• objaśnia mechanizm powstawania upodobnień fonetycznych; • rozpoznaje zjawiska fonetyczne związane z różnicami między wymową a pisownią słów
<i>Dzieje Noego, Potop – fragmenty Starego Testamentu</i>	• wymienia w kolejności najważniejsze wydarzenia tekstu; • przedstawia i krótko charakteryzuje Noego; • wskazuje realistyczne elementy świata przedstawionego; • zna znaczenie słowa <i>arka</i>	• krótko streszcza przebieg wydarzeń; • odtwarza polecenia i ostrzeżenia skierowane przez Boga do Noego; • wskazuje symboliczne elementy świata przedstawionego	• porównuje przebieg wydarzeń z tekstu biblijnego i tekstów mitów; • określa relacje między Bogiem a Noem; • przypomina definicję motywu, wskazuje istotne motywy z tekstu	• interpretuje elementy świata przedstawionego o charakterze symbolicznym; • wyjaśnia symboliczny sens przymierza zawartego przez Boga z Noem; • podaje przykłady utworów literackich, filmowych, w których zostały wykorzystane motywy z tekstu biblijnego, wyjaśnia ich rolę w utworach
<i>Michał Olszewski, Życie przed potopem</i>	• zapoznaje się z informacjami na temat autora; • wyszukuje w tekście potrzebne informacje; • określa tematykę tekstu <i>Życie przed potopem</i>; • wypowiada się na temat pracy autora reportażu; • zapoznaje się z definicją reportażu	• przedstawia portrety bohaterów reportażu; • wyszukuje w tekście fragmenty świadczące o bezstronności lub zaangażowaniu autora; • komentuje fragmenty przywołujące wypowiedzi bohaterów reportażu; • wypowiada się na temat tytułu reportażu; • wypowiada się na temat celu tworzenia reportażu	• sporządza mapę lub rysunek, odwołując się do informacji zawartych w tekście; • uzasadnia opinię o bezstronności lub zaangażowaniu autora; • formułuje argumenty na podstawie tekstu; • wskazuje elementy różnych gatunków obecne w reportażu Olszewskiego; • określa motywacje bohaterów; • udowadnia, że tekst jest reportażem;	• gromadzi informacje na temat obecnej sytuacji w Świnnej Porębie; • przedstawia wynikające z lektury tekstu Olszewskiego refleksje na temat świata i ludzi; • redaguje reportaż

AUTORKA: Anna Syguła

			• określa związek tytułu z motywem potopu; • zbiera informacje do reportażu zatytułowanego <i>Dzień ósmoklasisty</i>	
<i>Dialekt, dialektyzmy i dialektyzacja języka</i>	• wymienia rejony Polski, w których zachowały się dialekty; • wyjaśnia własnymi słowami, czym jest dialektyzm; • wyjaśnia znaczenia dialektyzmów na podstawie przypisów	• wymienia i wskazuje na mapie terytorialny zasięg głównych dialektów polskich; • rozróżnia pojęcia: dialekt i gwara; • rozumie, na czym polega dialektyzacja; • dostrzega dialektyzmy w tekstach literackich	• wyjaśnia, dlaczego dialekt kaszubski ma status języka narodowego; • określa podstawowe cechy polskich dialektów; • wyjaśnia, czym jest mazurzenie; • zastępuje dialektyzmy wyrazami zaczerpniętymi z języka literackiego	• wskazuje cechy gwary podhalańskiej; • wyjaśnia przyczyny posługiwania się przez pisarzy zabiegiem dialektyzacji; • wskazuje w tekstach podstawowe cechy różnych dialektów
<i>Podstawowe zasady przenoszenia wyrazów, Pisownia przedrostków zakończonych na spółgłoskę</i>	• dzieli wyraz na sylaby; • zna i stosuje zasady dzielenia wyrazów przy przenoszeniu	• zna i poprawnie stosuje zasady ortograficzne dotyczące pisowni liter oznaczających samogłoski nosowe; • poprawnie przenosi do następnego wiersza wyrazy z przedrostkami oraz wyrazy jednosylabowe; • zna i stosuje poprawną pisownię przedrostków <i>z-</i>, <i>wz-</i> oraz <i>bez-</i>, <i>nad-</i>, <i>ob-</i>, <i>pod-</i>, <i>przed-</i>, <i>roz-</i>, <i>w-</i>	• poprawnie zapisuje wyrazy z podwójną spółgłoską, przenosząc je do następnego wiersza; • stosuje poprawną pisownię znaku dzielenia wyrazu (łącznika);	• układa dyktando, stosując poznane reguły ortograficzne
<i>Akcent wyrazowy</i>	• wyjaśnia własnymi słowami, czym jest akcent; • ma świadomość konieczności poprawnego akcentowania wyrazów; • wie, że akcent w języku polskim jest stały i pada zwykle na przedostatnią sylabę; • poprawnie akcentuje wyrazy ze stałym akcentem	• definiuje akcent; • na ogół poprawnie akcentuje wyrazy	• podaje reguły akcentowania wyrazów w języku polskim; • wskazuje przykłady wyrazów, w których akcent pada na trzecią lub czwartą sylabę od końca; • poprawnie akcentuje wyrazy; • wymienia grupy wyrazów nieposiadające samodzielnego akcentu	• wymienia i omawia grupy wyrazów akcentowanych w polszczyźnie inaczej; • wskazuje przykłady wyrazów mających akcent wariantywny; • poprawnie akcentuje zestroje akcentowe;
<i>Pierre Lévy, Drugi potop</i>	• czyta informacje o autorze;	• wskazuje w biblijnej	• objaśnia symboliczne	• przedstawia biblijny motyw

AUTORKA: Anna Syguła

	• czyta tekst, wyszukując potrzebne informacje; • przypomina najważniejsze elementy świata przedstawionego z biblijnej opowieści o potopie; • wskazuje w tekście Lévy'ego nawiązania do Biblii; • na podstawie tekstu krótko charakteryzuje rzeczywistość informacyjną	opowieści elementy o charakterze symbolicznym; • wyodrębnia z tekstu komentarze autora do fragmentów Biblii; • na podstawie tekstu wymienia szanse i zagrożenia związane z życiem w rzeczywistości informacyjnej	znaczenia elementów biblijnej opowieści; • wyjaśnia, czemu służą przywołane fragmenty Biblii i komentarze do nich; • wskazuje w tekście tezę autora zawierającą diagnozę współczesnego świata	potopu i jego kulturowe znaczenia; • przygotowuje propozycję rysunku oddającego sens wskazanego fragmentu; • formułuje wnioski dotyczące problematyki tekstu; • rozpoznaje tekst jako artykuł prasowy, określa jego tematykę i problematykę; • wyraża własną opinię związaną z przedstawianą przez tekst problematyką
<i>Czytelnika zwykle złości, kiedy w tekście brak spójności</i> Pierre Lévy, <i>Drugi potop</i>	• czyta tekst ze zrozumieniem; • dopasowuje tytuły do poszczególnych akapitów tekstu <i>Drugi potop</i>; • dzieli tekst na segmenty odpowiadające wskazanym częściom; • tworzy spójny tekst z zaprezentowanych fragmentów; • zna pojęcia: <i>wskazniki zespolenia, spójność, akapit</i>	• uzasadnia sposób uporządkowania zaprezentowanych fragmentów; • przekształca tekst, usuwając z niego oznaki niespójności; • uzupełnia tekst wskaźnikami zespolenia wybranymi spośród podanych; • rozumie pojęcia: <i>wskazniki zespolenia, spójność, akapit, tok myślenia (wywód)</i>	• wskazuje i uzasadnia wybór kryterium, zgodnie z którym porządkuje zaprezentowane fragmenty; • opisuje i uzasadnia zabiegi służące usuwaniu niespójności w tekście; • podaje przykłady wskaźników zespolenia; • przekształca tekst rozprawki, używając innej tezy oraz rozwijając argumenty; • przekształca tekst, usuwając niespójności	• uzasadnia przekształcenia dokonane w tekście rozprawki; • układa tekst rozprawki, używając wybranych argumentów w funkcji kontrargumentów oraz przekształcając inne segmenty tekstu
Krzysztof Varga, <i>Kocham papier, czyli wyznania zdychającego mamuta</i>	• zapoznaje się z informacjami o autorze; • czyta tekst, wyszukując potrzebne informacje; • dzieli się wrażeniami na temat przeczytanego tekstu; • zapoznaje się z definicją felietonu	• wskazuje, cytując odpowiednie sformułowania, w czym imieniu wypowiada się autor; • określa tematykę tekstu, korzystając z podanego słownictwa; • uzasadnia swoje opinie za pomocą odpowiednich cytatów z tekstu; • wskazuje puentę tekstu;	• cytuje i komentuje odpowiednie fragmenty tekstu; • określa intencje autora, uzasadnia swoje stanowisko; • uzasadnia swoje wrażenia czytelnicze, wybierając odpowiednie kategorie; • analizuje zabiegi językowe zastosowane przez autora, odwołując się do przykładów z tekstu	• wyjaśnia, na czym polega postawa tradycjonalisty, a na czym postawa entuzjasty postępu; • objaśnia wymowę puenty utworu; • objaśnia wpływ stylu językowego na wrażenia odbiorcy; • pisze tekst inspirowany felietonem Krzysztofa Vargi;

		• wskazuje w tekście Krzysztofa Vargi cechy felietonu		• porównuje tekst reportażu z tekstem felietonu
Warsztaty publicystyczne – sprawdzian	• podaje cechy reportażu, felietonu; • rozpoznaje gatunki publicystyczne; • odróżnia sprawozdanie od reportażu	• rozpoznaje fragmenty pochodzące z powieści, reportażu i felietonu	• doskonali umiejętność przeredagowania sprawozdania w reportaż	• redaguje felieton / reportaż
Powtórzenie i utrwalenie wiadomości o głosce i sylabie, Powtórzenie i utrwalenie wiadomości z fonetyki	• rozróżnia literę, głoskę, sylabę; • dzieli proste wyrazy na litery, głoski i sylaby; • wie, które narządy mowy biorą udział w powstawaniu głosek; • zna podstawowe cechy głosek; • wie, na czym polega akcent wyrazowy; • zna główną zasadę akcentowania w polszczyźnie; • wie, że w języku występuje zjawisko upodobnienia głosek; • nazywa główne rodzaje upodobnień	• dzieli wyrazy na litery i głoski; • wyodrębnia w wyrazie sylaby, wskazuje sylaby otwarte i zamknięte; • wie, jakie funkcje może pełnić w wyrazach litera i; • rozróżnia samogłoski i spółgłoski, wymienia rodzaje głosek; • wymienia podstawowe narządy biorące udział w artykulacji; • zna i na ogół stosuje zasady akcentowania w polszczyźnie; • podaje przykłady wyrazów nieposiadających samodzielnego akcentu; • wie, na czym polegają upodobnienia głosek i wskazuje ich przykłady	• omawia różne sposoby zapisywania głosek; • wskazuje i oraz u niezgłoskotwórcze; • charakteryzuje różne typy głosek; • określa funkcję poszczególnych narządów mowy w procesie wymawiania różnych głosek; • rozpoznaje w wyrazie sylaby zamknięte i otwarte, nazywa je; • stosuje zasady akcentowania wyrazów • objaśnia, na czym polegają różne rodzaje upodobnień • wskazuje i nazywa przykłady upodobnień	• bezbłędnie dzieli także trudne wyrazy na litery, głoski, sylaby; • omawia różne funkcje litery i w wyrazach; • określa cechy samogłosek i spółgłosek; • objaśnia rolę poszczególnych narządów mowy w procesie artykulacji; • poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy, zna zasady akcentowania; • wyjaśnia, na czym polega akcent wariantywny wyrazów; • objaśnia na przykładach mechanizm powstawania upodobnień głosek; • wskazuje i nazywa przykłady upodobnień
Infografika: Świat Homera (Homer, Iliada (fragmenty Pieśni I oraz Pieśni XXII,	• zapoznaje się z informacjami na temat Homera i Iliady; • odpowiada na pytania, cytując fragmenty tekstu; • wskazuje elementy świata przedstawionego; • zapisuje w punktach informacje o przebiegu wojny;	• nazywa i komentuje emocje Hektora przed walką; • omawia elementy świata przedstawionego; • charakteryzuje bohaterów; • odnajduje w tekście motyw gniewu; • proponuje inne rozwinięcie	• ocenia zachowanie bohaterów eposu Homera; • redaguje artykuł hasłowy do encyklopedii; • omawia funkcję porównań homeryckich w tekście; • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>apostrofa</i>, <i>porównanie</i>	• wyjaśnia symboliczne znaczenie motywu gniewu; • uzasadnia, że utwór Homera jest eposem; • porównuje bohaterów utworu ze znanymi postaciami mitologicznymi oraz postaciami rycerzy

AUTORKA: Anna Syguła

	- nazywa najważniejsze cechy bohaterów; - zna pojęcia: <i>apostrofa</i>, <i>porównanie homeryckie</i>, <i>epos</i>	tytułu utworu; - odczytuje przykładowe apostrofy i porównania; - rozpoznaje w tekście porównanie homeryckie; - używa pojęć: <i>apostrofa</i>, <i>porównanie homeryckie</i>, <i>epos</i>	<i>homeryckie</i> , <i>epos</i>	
<i>Zróżnicowanie słownictwa, Synonimy, antonimy, homonimy, Związki frazeologiczne</i>	- wskazuje synonimiczne pary wyrazów; - rozumie znaczenia wyrazów o takim samym brzmieniu; - korzysta ze słownika języka polskiego; - podaje antonimy do podanych wyrazów; - podaje przykłady związków frazeologicznych i objaśnia ich znaczenie	- definiuje pojęcia: synonim, homonim, antonim, związek frazeologiczny; - poprawia tekst, zastępując niepotrzebne powtórzenia synonimami; - rozpoznaje antonimy i homonimy wśród innych wyrazów; - wskazuje słowniki, które mogą pomóc w udowodnieniu, że podane wyrazy są synonimami, homonimami lub antonimami; - wskazuje główne źródła związków frazeologicznych	- stosuje w wypowiedziach synonimy i antonimy; - podaje przykłady homonimów; - wskazuje funkcje związków frazeologicznych w języku; - omawia różne typy związków frazeologicznych	- poprawia tekst, zastępując wyrazy synonimami właściwymi dla języka literackiego; - udowadnia, że podane wyrazy są homonimami, różnicując ich znaczenia poprzez użycie w odpowiednich kontekstach; - objaśnia dowcip językowy oparty na homonimii; - wskazuje typy tekstów, w których wykorzystuje się synonimy, homonimy, antonimy i związki frazeologiczne; - objaśnia, na czym polegają błędy w użyciu związków frazeologicznych
<i>Treść i zakres znaczeniowy wyrazu</i>	- dostrzega różnicę między treścią a zakresem wyrazu; - zastępuje słowa wyrazem o szerszym zakresie; - wskazuje wypowiedź, która przekazuje dokładniejszą informację; - wie, że realne znaczenie wyrazu może być inne niż słotwórcze	- omawia na przykładach różnicę między treścią a zakresem wyrazu; - wyjaśnia własnymi słowami, czym jest realne znaczenie wyrazu	- wyjaśnia, czym jest znaczenie wyrazu; - definiuje treść wyrazu i zakres wyrazu; - objaśnia na przykładach różnicę między realnym i słotwórczym znaczeniem wyrazu	- omawia zależności między treścią wyrazu a jego zakresem; - poprawnie określa treść i zakres wyrazów
<i>O królu Arturze i rycerzach Okrągłego Stołu –</i>	zapoznaje się z informacjami na temat króla Artura;	omawia elementy świata przedstawionego;	redaguje plan najważniejszych wydarzeń;	wskazuje źródła motywów fantastycznych;

AUTORKA: Anna Syguła

<i>Poszukiwanie Świętego Graala. Przygody Pana Parsifala</i> (na podstawie poematów średniowiecznych i późniejszych opracowań napisał Roger Lancelyn Green)	• wskazuje elementy świata przedstawionego; • uzupełnia podany niepełny plan wydarzeń; • nazywa cechy bohaterów; • rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne	• wyodrębnia etapy wędrówki; • odnajduje w tekście motyw podróży; • ocenia postawę bohaterów; • wyjaśnia, na czym polegał ideał rycerza; • podsumowuje opowiedzianą historię; • klasyfikuje utwór jako epos rycerski	• dostrzega przenośne znaczenie elementów fantastycznych; • oddziela prawdę historyczną od fikcji literackiej; • sporządza kodeks postępowania rycerza; • podaje cechy eposu rycerskiego	• wyjaśnia symboliczne znaczenie motywu podróży; • porównuje podróż Parsifala z wędrówką wybranej postaci literackiej; • porównuje rycerzy Okrągłego Stołu ze znanymi postaciami rycerzy obecnymi w literaturze; • udowadnia, że omawiany tekst ma cechy eposu rycerskiego
<i>Wielkie opowieści ludzkości</i> – sprawdzian	• czyta tekst ze zrozumieniem, wskazuje w nim potrzebne informacje; • wymienia motywy występujące w poznanych dziełach antycznych; • wyjaśnia znaczenie frazeologizmów pochodzenia biblijnego; • łączy podane słowa w poprawne związki wyrazowe; • korzysta ze słownika języka polskiego i słownika wyrazów bliskoznacznych	• wskazuje w tekście sformułowania charakterystyczne dla języka poetyckiego; • określa motywy decyzji narratora; • charakteryzuje mitycznych antagonistów: Odyseusza i Eneasa; • omawia rolę pytań retorycznych w tekście; • określa język Biblii; • tworzy krótką wypowiedź argumentacyjną na wskazany temat	• określa funkcję występujących w tekście środków artystycznych; • charakteryzuje styl biblijny; • redaguje rozprawkę	• wyjaśnia określenie „figura ludzkiego losu”; • analizuje motyw współistnienia dobra i zła w tekstach kultury; • porównuje styl Biblii oraz legend o rycerzach Okrągłego Stołu
Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i> (lektura do przeczytania w całości)	• poznaje biografię Adama Mickiewicza; • słucha recytacji fragmentów poematu; • wypowiada się na temat swoich wrażeń czytelniczych; • zapoznaje się z tłem historycznym utworu; • wypowiada się na temat przedmiotu sporu między Hrabią a Sędzią; • określa czas i miejsce akcji	• wyjaśnia pełny tytuł poematu; • wnioskuje o treści na podstawie tytułu utworu; • określa dystans czasowy, jaki dzieli narratora od opisywanych wydarzeń; • wskazuje na stosunek narratora do bohaterów, uzasadnia swoje zdanie wybranymi cytatami; • analizuje stosunek do zamku	• komentuje racje obu stron sporu o zamek, przedstawiając argumenty; • analizuje objaśnienia motywacje bohaterów; • charakteryzuje bohaterów; • zajmuje stanowisko wobec stwierdzenia o finale sporu o zamek, uzasadnia je; • komentuje słowa księdza Robaka; • omawia obraz historii	• komentuje i ocenia intencje nadawcze bohaterów; • omawia plan Gerwazego w kontekście tekstu popularnonaukowego; • pisze rozprawkę przedstawiającą bilans życia Jacka Soplicy; • opisuje życie kobiet w XIX w., odnosząc się do bohaterów poematu i do tekstu popularnonaukowego;

	epopei; • nazywa uczucia i nastroje; • ocenia przyjęcie nazwiska Robak w odniesieniu do biografii Jacka Soplicy; • wypowiada się na temat uczuciowych perypetii Tadeusza i Telimeny	Hrabiego i Gerwazego; • odtwarza przebieg narady w Dobrzynie; • odtwarza okoliczności zajazdu; • ocenia adekwatność użycia słowa <i>spowiedź</i> wobec opowieści umierającego Jacka Soplicy; • ocenia życie Jacka Soplicy; • opisuje życie towarzyskie w Soplicowie; • przedstawia relacje uczuciowe czwórki bohaterów; • opowiada o obyczajach panujących w Soplicowie; • wskazuje wydarzenia historyczne istotne dla akcji poematu; • wskazuje użyte w poemacie środki poetyckie; • klasyfikuje utwór jako epopeję; • definiuje porównanie homeryckie	w poemacie Mickiewicza; • analizuje język i wersyfikację <i>Pana Tadeusza</i>; • wymienia elementy komiczne w epopei; • określa wpływ elementów muzycznych i muzyki na charakter świata przedstawionego w poemacie; • opisuje obraz Polaków w utworze; • przedstawia wymowę poematu, uzasadniając swoje zdanie; • uzasadnia, odwołując się do definicji, że utwór Mickiewicza jest epopeją; • wskazuje w utworze porównania homeryckie i określa ich funkcję	• objaśnia zakończenie poematu w świetle tekstu popularnonaukowego; • komentuje i ocenia konsekwencje artystyczne zastosowania gatunku, jakim jest poemat epicki; • ocenia obraz Polaków w dziele Mickiewicza
<i>Pan Tadeusz</i> w reż. Andrzeja Wajdy	• zapoznaje się z biogramem reżysera; • ogląda adaptację <i>Pana Tadeusza</i> w reżyserii Wajdy; • opowiada o swoich wrażeniach po obejrzeniu filmu	• porównuje fabułę filmu Wajdy i poematu Mickiewicza • wypowiada się na temat wprowadzonych zmian w zakresie treści; • opisuje nastrój panujący w filmie	• porównuje fabułę filmu Wajdy i poematu Mickiewicza, wypowiada się na temat wprowadzonych zmian w zakresie kompozycji; • opisuje i ocenia wymowę filmu; • ocenia adaptację Wajdy, uzasadniając swoją opinię	• omawia czynniki pozwalające Wajdzie na wyreżyserowanie dzieła; • ocenia pomysł Wajdy na stworzenie dialogów filmowych; • zestawia poemat Mickiewicza z adaptacją Andrzeja Wajdy, omawia strategię adaptacyjną; • wnikliwie ocenia dzieło reżysera, odwołując się do kontekstów

<i>Od wierności do zdrady, czyli o adaptacji filmowej</i>	• czyta tekst ze zrozumieniem, odnajduje w nim ważne informacje; • zapoznaje się z definicją adaptacji filmowej; • podaje przykłady adaptacji filmowych	• wymienia poznane gatunki filmowe; • definiuje pojęcie <i>adaptacja filmowa</i>; • przedstawia przyczyny wykorzystywania tekstów literackich przez kino	• wskazuje gatunki literackie i ich odpowiedniki – gatunki filmowe; • objaśnia, jak rozumie pojęcie „twórcza zdrada”; • przedstawia i uzasadnia swoją opinię na temat utworu, którego nie można zekranizować; • formułuje opinie na temat udanych i nieudanych adaptacji filmowych, uzasadnia je; • posługuje się terminologią związaną z filmem	• ocenia prawdziwość pojęcia „twórcza zdrada” w odniesieniu do adaptacji filmowej; • podaje kilka możliwych interpretacji przywołanej w tekście filmowej metafory z filmu <i>Ogniem i mieczem</i>; • przedstawia i uzasadnia swoją opinię na temat utworu, którego nie można zekranizować; • swobodnie posługuje się terminologią związaną z filmem
<i>Nazwy miejscowe i osobowe</i>	• wie, że polskie nazwy miejscowe i osobowe są odmienne; • korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w razie wątpliwości co do odmiany nazw; • zna zasady ortograficzne dotyczące pisowni nazw własnych	• wie, że polskie nazwy miejscowe odmieniają się – w zależności od budowy – jak rzeczowniki pospolite lub przymiotniki; • poprawnie odmienia złożone nazwy miejscowości; • poprawnie zapisuje nazwy własne; • poprawnie odmienia nazwiska typu <i>Fredro</i> i <i>Linde</i>; • poprawnie odmienia nazwiska typu <i>Kobiela</i> i <i>Wrona</i>; • poprawnie odmienia nazwiska typu <i>Konieczny</i> oraz <i>Baki</i>; • wie, że nazwiska żeńskie w postaci męskiej są nieodmienne	• zna wyjątki od przymiotnikowej odmiany nazw miejscowych; • odmienia poprawnie nazwy miejscowe typu <i>Zakopane</i>; • odmienia poprawnie imiona typu <i>Bruno</i>; • poprawnie odmienia nazwiska męskie zakończone na <i>-o</i> i <i>-e</i>; • poprawnie odmienia nazwiska męskie zakończone na <i>-a</i>; • poprawnie odmienia nazwiska zakończone na <i>-i</i> lub <i>-y</i>	• stosuje poprawnie formy wołacza imion; • poprawnie odmienia nazwiska typu <i>Musiałowa</i> lub <i>Musiałówna</i>
Krzysztof Kamil Baczyński, <i>Biała magia</i> <i>Kino mówi poetycko</i>	• czyta tekst ze zrozumieniem, wyszukuje w nim potrzebne informacje; • przedstawia bohaterkę	• wyjaśnia, czemu służy metafora i symbol w filmie, podaje przykłady; • nazywa odczucia i wrażenia	• wymienia środki języka filmowego wykorzystywane do budowania metafory; • określa – na podstawie	• wskazuje na zamieszczonych przy tekście fotosach sposoby budowania ukrytych znaczeń

	liryczną wiersza Baczyńskiego; • opisuje obrazy poetyckie; • wypowiada się na temat słuszności podanego stwierdzenia; • zna pojęcia <i>symbol</i>, <i>metafora</i>	osoby mówiącej w wierszu Baczyńskiego, uzasadnia wypowiedź; • wskazuje metafory i próbuje odczytać ich znaczenia; • opracowuje krótką notatkę wyjaśniającą znaczenie wyrażenia <i>biała magia</i>	przykładów podanych w tekście – czynniki wpływające na powstanie filmowej metafory; • wyjaśnia, co łączy motywy budujące obraz poetycki; • przedstawia swoją hipotezę na temat zasady łączącej podane sformułowania; • wyjaśnia, co sugeruje tytuł wiersza	i odczytuje ich sens; • pisze krótki tekst zawierający własną interpretację wiersza Baczyńskiego; • opracowuje w formie tabeli scenopis filmu, który mógłby powstać na podstawie wiersza; • interpretuje stwierdzenie, że „literatura tworzy nowe światy”, uzasadnia swój pogląd, odwołując się do innych tekstów kultury
Sztuka patrzenia: Diego Velázquez, <i>Panny dworskie</i>,	• czyta tekst ze zrozumieniem; • dzieli się wrażeniami na temat obrazu; • opisuje dzieło Velázqueza; • nazywa elementy przedstawione na obrazie	• podejmuje próbę odpowiedzi na pytania zadane w tekście; • analizuje sposób usytuowania poszczególnych elementów na obrazie; • podaje propozycje wyjaśniające, jaka sytuacja została przedstawiona na obrazie	• odpowiada na pytania zadane w tekście, uzasadniając swoją opinię; • omawia kompozycję obrazu, analizuje rolę światła; • wyjaśnia, co może intrygować odbiorcę obrazu; • formułuje hipotezę interpretacyjną, odwołując się do tekstu	• wyjaśnia, w jaki sposób kompozycja obrazu podkreśla zawarte w nim znaczenia; • wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tajemnica dzieła Velázqueza; • pisze opowiadanie inspirowane obrazem
Henryk Sienkiewicz, <i>Latarnik</i> (lektura do przeczytania w całości)	• opowiada o swoich wrażeniach czytelnich; • wymienia miejsca pobytu Skawińskiego; • opowiada o wydarzeniach opisanych w noweli; • wypowiada się na temat okoliczności, w których Skawiński objął posadę latarnika; • zapoznaje się z definicją noweli; • kwalifikuje <i>Latarnika</i> jako nowelę	• określa elementy świata przedstawionego w noweli; • rysuje mapę tułaczki Skawińskiego; • omawia i uzasadnia oczekiwania Skawińskiego wobec pracy latarnika; • charakteryzuje bohatera; • definiuje nowelę; • określa problematykę noweli Sienkiewicza, uzasadnia swój wybór; • opowiada dalsze losy Skawińskiego	• zajmuje stanowisko wobec postawionego problemu, uzasadnia je; • określa motywacje bohatera; • wskazuje punkt kulminacyjny w noweli, uzasadnia swój wybór; • ujawnia nastawienie narratora do postaci; • komentuje strategię narracyjną; • uzasadnia, że <i>Latarnik</i> jest nowelą; • wypowiada się na temat przesłania utworu	• wypowiada się na temat koncepcji losu ludzkiego zobrazonej w noweli Sienkiewicza; • pisze alternatywną wersję drugiej części noweli; • redaguje wypowiedź argumentacyjną na wskazany temat

Juliusz Słowacki, <i>Hymn</i>	• zapoznaje się z informacjami o autorze; • określa adresata wypowiedzi lirycznej; • wskazuje wyrazy i formy gramatyczne, za pomocą których ujawnia się podmiot liryczny; • nazywa uczucia, określa stan wewnętrzny i doznania podmiotu lirycznego; • klasyfikuje utwór jako hymn	• nazywa okoliczności oraz wskazuje przyczyny wywołujące przeżycia i odczucia podmiotu lirycznego; • nazywa i opisuje przestrzeń, zwracając uwagę na jej cechy; • odróżnia lirykę bezpośrednią od pośredniej; • wylicza cechy gatunkowe hymnu; • wskazuje w tekście cechy hymnu; • podaje wyróżniki liryki jako rodzaju literackiego	• nazywa środki językowe ujawniające adresata wypowiedzi lirycznej; • charakteryzuje Boga jako adresata wypowiedzi lirycznej; • cytuje fragmenty przedstawiające stan psychiczny podmiotu lirycznego; • wskazuje zależności między sytuacją liryczną a stanem wewnętrznym podmiotu lirycznego; • używa kontekstu biograficznego do odczytania sensów wiersza	• wyjaśnia symboliczny charakter przestrzeni; • analizuje budowę wersyfikacyjną wiersza; • zestawia i porównuje utwory o charakterze hymnu
Marian Hemar, <i>Maryla</i>	• zapoznaje się z informacjami o autorze; • czyta wiersz wraz z przypisami; • wypowiada się na temat charakteru wiersza	• określa perspektywę czasową w wypowiedzi osoby mówiącej; • kreśli obraz poety zawarty w wierszu; • cytuje, by uzasadnić swoje stanowisko; • wskazuje cechy piosenki	• odczytuje sugestie zawarte w wierszu; • objaśnia, dlaczego wiersz można zaliczyć do poezji popularnej; • wskazuje, w czym przejawia się kabaretowy charakter piosenki	• komentuje i objaśnia wypowiedzi i sugestie dotyczące przebiegu procesu twórczego; • objaśnia konsekwencje artystyczne wybranej konwencji
<i>Zróżnicowanie stylistyczne polszczyzny</i>	• rozumie pojęcie stylu • wie, że w polszczyźnie istnieją różne style wypowiedzi; • wie, że styl wypowiedzi zależy od sytuacji komunikacyjnej	• definiuje pojęcie stylu; • wymienia style funkcjonalne polszczyzny; • wskazuje podstawowe cechy poszczególnych stylów funkcjonalnych; • wskazuje teksty, dla których charakterystyczne jest użycie poszczególnych stylów	• wyjaśnia, czym jest styl funkcjonalny języka i czym jest uwarunkowany; • rozpoznaje styl naukowy, urzędowy, artystyczny, potoczny; • wskazuje w tekście cechy danego stylu	• określa styl występujący w danym tekście; • wymienia typy tekstów, dla których charakterystyczny jest dany styl; • tworzy / przekształca teksty z zastosowaniem określonego stylu
		II ŚRÓDROCZE		
<i>Reklama, czyli o sztuce namawiania</i>	• czyta tekst ze zrozumieniem, mając na uwadze informacje podane w tekście; • wyjaśnia, czym jest reklama; • cytuje zdanie, w którym	• wyjaśnia, dlaczego reklama jest nieodłącznym i nieodzownym elementem współczesnej cywilizacji; • wyjaśnia, na czym polega	• wymienia znane typy reklam; • wymienia aspekty reklamy budzące szczególne zainteresowanie Jana Miodka; • wyjaśnia, w jaki sposób	• analizuje mechanizm działania reklamy; • wyjaśnia, jak bronić się przed działaniem reklamy; • dokonuje analizy językowej

AUTORKA: Anna Syguła

	Miodek wymienia irytujące go w reklamach błędy językowe; • cytuję zdanie, w którym Jan Miodek prezentuje swoją interpretację omawianej reklamy; • wypowiada się na temat reklamy	istota działań reklamowych; • wymienia zalety i zagrożenia reklamy; • podaje przykłady cech reklamy aprobowanych przez Jana Miodka	reklama może wzbogacać język	wybranych sloganów reklamowych
Środki perswazji w tekstach reklamowych	• wyjaśnia własnymi słowami, na czym polega perswazja; • wie, że perswazja jest wykorzystywana w działaniach reklamowych; • wymienia znane hasła reklamowe i podejmuje próbę objaśnienia, w jaki sposób oddziałują one na odbiorcę	• objaśnia, na czym polega perswazja, a na czym manipulacja; • wskazuje typy tekstów, w których używa się perswazji; • wyjaśnia własnymi słowami, czym jest i czemu służy reklama społeczna; • wymienia niektóre zabiegi językowe często stosowane w tekstach reklamowych; • definiuje hasło reklamowe (slogan reklamowy)	• określa różnicę między perswazją a manipulacją; • wskazuje cele reklamy; • omawia różne typy reklamy; • analizuje i objaśnia funkcje haseł reklamowych; • wskazuje zabiegi stosowane w reklamie	• wskazuje w tekstach reklamowych przykłady manipulacji; • omawia środki perswazji w tekstach reklamowych; • omawia różne rodzaje zabiegów stosowanych w tekstach reklamowych; • omawia funkcję gier językowych i wyrazów wieloznacznych w reklamie; • redaguje hasła reklamowe
Świat w gabinecie luster, czyli o powieści	• czyta tekst, wybierając odpowiednie informacje; • posługuje się terminem <i>epika</i>; • wymienia znane gatunki epickie; • odróżnia narrację pierwszoosobową od trzecioosobowej; • podaje cechy powieści realistycznej; • odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości; • wyjaśnia pojęcia <i>realny</i> / <i>realistyczny</i>	• odróżnia postać autora od narratora; • używa adekwatnie pojęć: <i>narrator pierwszoosobowy</i>, <i>narrator trzecioosobowy</i>; • wymienia utwory będące poprzedniczkami powieści; • kwalifikuje podane powieści do odpowiednich odmian gatunkowych; • wie, że fikcja jest wyznacznikiem literatury pięknej; • podaje przykłady znanych mu utworów realistycznych	• podaje cechy utworów epickich • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>narrator pierwszoosobowy</i>, <i>narrator trzecioosobowy</i>; • wyjaśnia pojęcie fabuły; • podaje cechy wymienionych gatunków epickich; • rozróżnia pojęcia: <i>literatura popularna</i>, <i>literatura wysoka</i>; • wyjaśnia pojęcie fikcji literackiej; • określa stopień prawdopodobieństwa w znanych mu utworach realistycznych; • dzieli się przypuszczeniami na	• omawia utwory – poprzedniczki powieści; • kwalifikuje podane powieści do odpowiednich odmian gatunkowych, uzasadniając decyzję; • formułuje definicję powieści; • omawia konsekwencje wyboru typu narracji; • wyjaśnia cechy realizmu jako konwencji literackiej; • wskazuje przykłady innych niż realistyczna konwencji literackich; • znajduje podobieństwa między konwencjami;

AUTORKA: Anna Syguła

			temat konwencji, w której napisano wskazane dzieła	• dostrzega w utworach realistycznych metaforę, alegorię, symbol
Jonathan Swift, <i>Podróże Guliwera</i> fragmenty	• zapoznaje się z informacjami na temat autora i jego dzieła; • czyta tekst, wybierając odpowiednie informacje; • określa czas i miejsce wydarzeń; • opowiada o przebiegu wydarzeń ukazanych w tekście Swifta	• streszcza przywołane fragmenty tekstu Swifta; • cytuje odpowiednie fragmenty utworu w celu uzasadnienia wypowiedzi; • opowiada o wojennych obyczajach Europejczyków; • odróżnia informacje od komentarza; • określa rodzaj narracji i typ narratora; • redaguje wypowiedź pisemną w formie: listu do rodziny, ulotki reklamowej (sloganu)	• wyraża opinię na temat świata przedstawionego utworu, wskazuje przyczyny jego niezwykłości; • charakteryzuje narratora, uzasadniając wypowiedź; • odróżnia temat od problemu, określa problem poruszony w tekście Swifta; • redaguje wypowiedź pisemną w formie odmownego pisma urzędowego	• ocenia komentarz narratora dotyczący przyczyn wojen; • porównuje wartości ważne dla bohaterów; • podaje przykłady archaizmów słownikowych i składniowych; • przygotowuje mowę na zadany temat; • wyszukuje podobieństwa między prozą z pogranicza realizmu i fantastyki z przypowieścią i poezją
Juliusz Słowacki, <i>Testament mój</i>	• czyta wiersz głośno i wyraźnie; • cytuje fragmenty zawierające nakazy, prośby skierowane do adresatów; • określa osobę mówiącą, wskazuje fragmenty, których się ona ujawnia; • wyjaśnia znaczenie słowa <i>testament</i>; • odczytuje fragmenty będące testamentem	• omawia formę utworu; • określa adresata wypowiedzi lirycznej; • nazywa uczucia, stan duchowy osoby mówiącej; • wskazuje środki poetyckie; • zapisuje refleksje na wybrany temat	• interpretuje nakazy, prośby skierowane do adresatów; • zestawia informacje mówiące o życiu i twórczości zawarte w wierszu z kontekstem biograficznym; • nazywa funkcje dostrzeżonych środków poetyckich; • komentuje wersy dotyczące życia bohatera; • dostrzega metaforę fragmentów mówiących o twórczości; • wyjaśnia sens metafor	• przedstawia portret człowieka i artysty wpisany w tekst; • dostrzega i komentuje ruch myśli w wierszu; • ocenia dokonania autora; • wyjaśnia sens refleksji dotyczących wpływu twórczości poety na potomnych; • pisze rozprawkę na zadany temat
Stefan Żeromski, <i>Szyfowe prace</i> (lektura do przeczytania w całości)	• czyta informacje o autorze; • wypowiada się o wydarzeniach zawartych w powieści; • wymienia bohaterów,	• określa czas i miejsce akcji; • charakteryzuje losy Marcina Borowicza i Andrzeja Radka; • opowiada o szkole	• charakteryzuje obraz szkoły pod zaborami (postawy uczniów i nauczycieli, system); • opisuje ewolucję postaw Borowicza i Radka;	• definiuje pojęcie rusyfikacji; • wymienia i objaśnia metody rusyfikacyjne opisane przez Żeromskiego; • ocenia obraz Polaków

AUTORKA: Anna Syguła

	przedstawia ich; • nazywa uczucia bohaterów; • wypowiada się na temat życia szkoły pod zaborami; • wypowiada się na temat sympatycznych bądź niesympatycznych bohaterów powieści	w zaborze rosyjskim; • wskazuje wydarzenia kluczowe dla dojrzewania Marcina Borowicza; • formułuje argumenty w obronie Andrzeja Radka; • charakteryzuje poszczególne grupy uczniów gimnazjum w Klerykowie; • ocenia, uzasadniając, zachowanie uczniów podczas incydentu z Waleckim; • opisuje przeżycia Borowicza oraz reakcje innych uczniów podczas recytacji Zygiera; • opowiada o losach rodziny Biruty; • opowiada o metodach rusyfikacji w Klerykowie i reakcjach uczniów na te metody; • opisuje zachowania społeczeństwa Klerykowa w obliczu zabiegów rusyfikacyjnych; • wskazuje problematykę utworu; • rozwija tytuł powieści	• omawia motywacje działań bohaterów; • charakteryzuje narratora powieści	i zaborców ukazanych w dziele Żeromskiego, uwzględnia kontekst historyczny; • interpretuje symboliczne znaczenia mitu o Syzyfie w odniesieniu do problematyki powieści i losów bohaterów; • określa cechy pisarstwa Żeromskiego (narracja, środki stylistyczne, komizm)
Parafraza tekstu	• wie, że parafrazą jest np. wyrażenie treści swoimi słowami • czyta <i>Hymn do miłości ojczyzny</i> Ignacego Krasickiego i jego parafrazę, rozumie, dlaczego te dzieła są przykładem parafrazy; • rozumie zjawisko plagiatu	• definiuje parafrazę; • wie, do jakich celów bywa najczęściej wykorzystywany ten zabieg; • wskazuje utwory, do których nawiązują tytuły i wypowiedzi reklamowe; • wyjaśnia, dlaczego plagiat jest oszustwem	• objaśnia cel parafrazy; • udowadnia, że strofa z <i>Monachomachii</i> jest parafrazą <i>Hymnu do miłości ojczyzny</i>; • udowadnia, że wskazane tytuły są parafrazami; • objaśnia, na czym polega wykorzystywanie parafrazy w negocjacjach lub mediacji	• objaśnia, na czym polega satyryczny charakter parafrazy <i>Hymnu do miłości ojczyzny</i>; • omawia przykłady tekstów reklamowych, w których została wykorzystana parafraza; • objaśnia psychologiczny aspekt wykorzystania parafrazy w komunikacji;

				• omawia zjawisko parafrazy w dziele ikonycznym; • wskazuje w tekstach zabiegi językowe zastosowane przez autorów parafraz
Melchior Wańkowicz, <i>Tędy i owędy</i> fragmenty	• zapoznaje się z informacjami o autorze; • czyta tekst, wyszukując potrzebne informacje i cytaty; • nazywa uczucia bohatera; • zapoznaje się z definicją dygresji; • wypowiada się na temat życia w ówczesnej Warszawie; • zna pojęcie wspomnienia (pamiętnika)	• określa czas akcji na podstawie tekstu i biogramu autora; • wskazuje synonimy; • wymienia w postaci chronologicznej listy młodzińcze fascynacje narratora oraz opisuje ich charakter; • opisuje zaloty chłopców; • wskazuje w tekście dygresję; • definiuje słowo <i>wzdychadło</i>, wskazuje inne neologizmy; • klasyfikuje utwór jako pamiętnik, podaje uzasadnienie	• określa stosunek narratora do przywoływanych wydarzeń; • dokonuje przekładu wskazanych fragmentów na język bliski współczesnemu nastolatki; • opisuje życie społeczno-obyczajowe w czasach młodości Wańkowicza; • charakteryzuje styl narracji w tekście Wańkowicza (np. komizm, ironia, neologizmy) • wyjaśnia, analizując język, styl, tematykę i usytuowanie narratora, dlaczego utwór Wańkowicza jest pamiętnikiem; • określa przyczyny popularności prozy wspomnieniowej w dobie współczesnej	• omawia podobieństwa i różnice w sytuacji i duchowej biografii Marcina Borowicza i narratora <i>Tędy i owędy</i>; • porównuje i ocenia typy narracji zastosowane przez Żeromskiego oraz Wańkowicza
Wywiad	• wyjaśnia, czym jest wywiad; • podejmuje próbę stworzenia listy pytań kierowanych do konkretnego rozmówcy	• wskazuje cechy wywiadu; • wskazuje, jak należy przygotować się do wywiadu; • wymienia elementy składowe wywiadu; • przygotowuje listę pytań kierowanych do konkretnego rozmówcy	• dostosowuje styl wywiadu do rozmówcy; • tworzy listę pytań otwartych kierowanych do wybranego rozmówcy	• przygotowuje wstęp do wywiadu i listę pytań kierowanych do bohatera literackiego; • przeprowadza / redaguje wywiad
Neologizmy, Neologizmy artystyczne, Sposoby wzbogacania słownictwa – infografika	• objaśnia swoimi słowami, czym są neologizmy; • rozpoznaje neologizmy wśród innych wyrazów; • znajduje neologizmy artystyczne w tekście literackim	• rozróżnia i rozpoznaje neologizmy słowotwórcze, znaczeniowe, frazeologiczne; • podaje przykłady neologizmów słowotwórczych	• wyjaśnia, w jaki sposób powstają poszczególne rodzaje neologizmów; • określa, czym są i jaką funkcję pełnią w tekście neologizmy artystyczne;	• ocenia zasadność użycia neologizmów w tekstach własnych, literackich i użytkowych; • objaśnia sposoby przenikania neologizmów do

AUTORKA: Anna Syguła

		zawierających określone typy formantów; • podaje słowa, od których powstały wyrazy złożone, objaśnia ich znaczenie; • wyjaśnia znaczenie wybranych neologizmów artystycznych	• omawia sposób powstania neologizmów artystycznych	języka polskiego; • omawia najważniejsze sposoby wzbogacania słownictwa; • uzasadnia celowość użycia neologizmów artystycznych
<i>Zapożyczenia</i>	• wyjaśnia własnymi słowami, czym są zapożyczenia; • wie, dlaczego nie należy nadużywać zapożyczeń; • korzysta ze słownika wyrazów obcych	• rozpoznaje zapożyczenia; • objaśnia, czym są germanizmy, romanizmy, rusycyzmy i anglicyzmy, podaje ich przykłady	• omawia okoliczności przenikania zapożyczeń do języka polskiego; • podaje polskie odpowiedniki zbędnych zapożyczeń	• wskazuje pozytywne i negatywne aspekty obecności zapożyczeń we współczesnej polszczyźnie; • objaśnia konsekwencje komunikacyjne nadużywania zapożyczeń; • objaśnia sposoby wzbogacania słownictwa
<i>Retoryczne środki językowe, Przemówienie</i>	• wyjaśnia własnymi słowami, czym jest przemówienie; • wie, że przemówienie ma trójdzielną budowę; • objaśnia, w jakim celu przywołuje się argumenty; • podaje przykład pytania retorycznego	• wyjaśnia, czym jest retoryka; • wskazuje cele działań retorycznych; • wskazuje różne rodzaje argumentów; • omawia podstawowe zasady przygotowywania i wygłaszania przemówień; • wymienia elementy składowe przemówienia; • wskazuje, od czego zależy i na czym polega wybór stylu przemówienia; • wymienia i omawia etapy pracy nad przemówieniem; • wskazuje przykłady środków retorycznych: apostrofy, pytania retorycznego, wykrzyknienia, porównania, przenośni, peryfrazy, powtórzenia, aluzji	• wyjaśnia cele działań retorycznych; • przygotowuje przemówienie: formułuje cel, stawia tezę, przygotowuje argumenty; • dostosowuje środki retoryczne do komunikatu; • wyjaśnia, czym są argumenty logiczne, rzeczowe i emocjonalne, podaje ich przykłady; • wyjaśnia, czym są: apostrofa, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, porównanie, przenośnia, peryfraz, powtórzenie, aluzja	• przygotowuje przemówienie: formułuje cel, gromadzi potrzebny materiał, porządkuje treść, wybiera odpowiednią formę zwrotu do słuchaczy, wprowadza do wypowiedzi, przedstawia argumenty, odpiera kontrargumenty, apeluje do słuchaczy, stosuje odpowiednie figury retoryczne, puentuje

Przemówienie	• podejmuje próbę samodzielnej wypowiedzi na wskazany temat; • wykorzystuje w wypowiedzi pytanie retoryczne	• wypowiada się na wskazany temat; • doskonali umiejętność formułowania argumentów; • wykorzystuje w swoim przemówieniu figury retoryczne	• swobodnie wypowiada się na wskazany temat; • formułuje trafne argumenty; • wykorzystuje w wypowiedzi figury retoryczne; • wygłasza przemówienie z dbałością o dykcję i akcent	• świadomie stosuje różne rodzaje argumentów; • wykorzystuje w przemówieniu liczne figury retoryczne; • stosuje zasady dotyczące wygłaszania przemówienia (dykcja, akcent, intonacja, stosowanie pauzy, odpowiednie tempo)
Jan Kochanowski, <i>Pieśń II z Ksiąg pierwszych (Serce roście...)</i> , <i>Pieśń IX z Ksiąg wtórych (Nie porzucaj nadzieje...)</i>	• zapoznaje się z informacjami o autorze; • czyta teksty wraz z przypisami; • określa tematykę utworów; • wyjaśnia swoimi słowami, czym jest pieśń; • przypisuje pieśń do właściwego rodzaju literackiego	• wskazuje w tekstach Kochanowskiego cechy gatunkowe pieśni; • określa sytuację liryczną w wierszach; • nazywa uczucia podmiotu mówiącego; • określa charakter pieśni; • charakteryzuje osobę mówiącą w <i>Pieśni IX</i>	• charakteryzuje obraz poetycki w <i>Pieśni II</i>; • analizuje kompozycje wiersza <i>Serce roście</i> i określa relacje pomiędzy jego częściami; • wskazuje rady i sentencje zawarte w <i>Pieśni IX</i>; • analizuje konstrukcję strof w tej pieśni w powiązaniu z treścią, uzasadnia; • odczytuje przesłanie wierszy Kochanowskiego	• tworzy wypowiedź pisemną na temat filozofii życia Jana Kochanowskiego bądź wolności i sumienia; • przedstawia treść <i>Pieśni IX</i> w formie wideoklipu lub spektaklu pantomimy
Stanisław Jerzy Lec, wybrane aforyzmy	• czyta informacje o autorze i wskazówki interpretacyjne, mając na uwadze zawarte w nich informacje; • czyta ze zrozumieniem definicje aforyzmu i antytezy; • klasyfikuje teksty Leca jako aforyzmy	• definiuje aforyzm; • wyjaśnia, czym jest antyteza; • określa tematykę aforyzmów; • wypowiada się na temat ulubionych aforyzmów	• omawia konstrukcję poszczególnych aforyzmów; • analizuje sens poszczególnych aforyzmów; • wyjaśnia na przykładach, czym jest paradoks	• omawia wpływ elementów kompozycji i struktury aforyzmu na odbiór dzieła; • tworzy wypowiedź pisemną, rozwijając myśl zawartą w jednym z aforyzmów

Tadeusz Różewicz, <i>Prawa i obowiązki</i>	- wskazuje tematyczny związek obrazu i wiersza; - cytuje fragmenty ujawniające podmiot liryczny; - wskazuje granicę między częściami kompozycyjnymi tekstu; - wypowiada się na temat braku znaków interpunkcyjnych w wierszu	- wymienia elementy obrazu przywołane w tekście; - opisuje uczucia osoby mówiącej; - wybiera sformułowania określające postawę moralną podmiotu mówiącego; - omawia różne postawy wobec tragedii Ikara; - łączy z częściami kompozycyjnymi odpowiednie kategorie czasu	- wyjaśnia, czemu służy przywołanie obrazu w wierszu; - łączy kompozycję wiersza z postawą podmiotu mówiącego; - określa punkt widzenia podmiotu lirycznego; - charakteryzuje podmiot liryczny na podstawie fragmentów tekstu; - stawia pytania osobie mówiącej w tekście; - wskazuje konsekwencje braku znaków interpunkcyjnych w wierszu Różewicza	- porównuje części kompozycyjne, biorąc pod uwagę postawę podmiotu lirycznego; - wypowiada się na temat różnych postaw człowieka wobec świata; - wypowiada się na temat ewolucji postawy życiowej człowieka; - analizuje język utworu; - uzasadnia, że utwór jest poezją
Zbigniew Herbert, <i>O dwu nogach Pana Cogito</i>	- zapoznaje się z informacjami na temat Zbigniewa Herberta i sentencji filozoficznych; - podaje informacje na temat podmiotu lirycznego; - gromadzi przymiotniki i rzeczowniki nazywające cechy nóg	- wyjaśnia znaczenie nazwy bohatera lirycznego; - wyjaśnia znaczenia podanych związków frazeologicznych	- czyta wiersz, zaznaczając głosem interpretację; - na podstawie zgromadzonego słownictwa wypowiada się na temat przeszłości bohatera lirycznego; - charakteryzuje bohatera lirycznego	- proponuje własną wersję interpretacyjną motywu nóg; - rozpoznaje i charakteryzuje różne postawy życiowe; - rozpoznaje filozoficzny charakter utworu; - redaguje wypowiedź w imieniu bohatera lirycznego
Jan Sztaudynger, wybrane fraszki	- czyta informacje o autorze; - określa swoimi słowami, czym jest fraszka; - wypowiada się na temat fraszek Sztaudyngera	- nadaje tytuły fraszkom, określając opisane w nich zjawiska; - wskazuje tematy fraszek; - wypowiada się na temat ulubionej fraszki	- odczytuje sens poszczególnych fraszek; - wskazuje wykorzystane we fraszkach frazeologizmy, analizuje sposób ich użycia; - wypowiada się na temat aktualności fraszek; - formułuje apel, parafrazując słowa fraszki	- omawia strategię pisarską autora; - przygotowuje wypowiedź argumentacyjną na temat fraszek; - zestawia fraszki Sztaudyngera i Kochanowskiego lub bajki Krasickiego, analizując wizję świata zawartą w tych utworach
Podanie	- definiuje swoimi słowami, czym jest podanie; - wymienia stałe elementy podania;	- omawia graficzny układ podania; - zna stałe formuły podania; - przypisuje podanie do	redaguje podanie	redaguje podanie wraz z załącznikami

AUTORKA: Anna Syguła

	• redaguje podanie, korzystając ze schematu; • wskazuje stałe elementy w przykładowych podaniach	określonego stylu funkcjonalnego		
Jan Kochanowski, <i>Pieśń XXV z Pieśni wtórych (Czego chcesz od nas, Panie...)</i>	• podejmuje próbę działań wskazanych w części <i>Zanim przeczytasz</i>; • zapoznaje się z definicją średniówki; • czyta wiersz wraz z przypisami; • wypowiada się na temat charakteru utworu; • klasyfikuje utwór jako pieśń	• dzieli wersy na części, wyznaczając średniówkę; • definiuje pojęcie <i>średniówka</i>; • określa nadawcę i adresata utworu; • określa charakter utworu; • określa cechy świata zaprezentowanego w utworze; • wymienia cechy hymnu	• charakteryzuje wizerunek Boga w utworze; • opisuje obrazy ukazane w wierszu; • podaje cechy gatunkowe pieśni, wnioskując z tekstu wiersza; • udowadnia, że tekst Kochanowskiego jest hymnem; • dokonuje przekładu intersemiotycznego	• zestawia teksty kultury (obrazy i wiersz), porównując ukazane w nich wizerunki Boga; • zestawia teksty literackie, porównując ukazane w nich wizerunki Boga
Jarosław Marek Rymkiewicz, <i>Ogród w Milanówku, sen zimowy</i>	• wypowiada się na temat świata ukazanego w wierszu; • zapoznaje się z definicją eufemizmu; • wskazuje w wierszu eufemizm ; • wypowiada się na temat wymowy wiersza, • zapoznaje się z definicją motywu	• określa sytuację liryczną, uzasadnia, cytując tekst; • określa cechy świata ukazanego w wierszu; • nazywa uczucia osoby mówiącej; • rozpoznaje motywy występujące w wierszu; • definiuje pojęcie <i>eufemizm</i>; • wskazuje wyraz bliskoznaczny dla eufemizmu; • wskazuje motyw ogrodu w różnych tekstach kultury	• opisuje wizerunek Boga ukazany w wierszu, odnosząc go do powszechnych wyobrażeń; • opisuje ogród ukazany w wierszu, odnosząc go do ogrodu Eden; • objaśnia znaczenia motywów ogrodu i snu w wierszu; • objaśnia wymowę wiersza; • objaśnia na przykładach, czym jest topos	• w wypowiedzi pisemnej interpretuje sensy sens symboliczny ogrodu i snu; • porównuje teksty kultury; • pisze charakterystykę porównawczą dwóch ogrodów; • porównuje przestrzeń ogrodu i wizerunek Boga w wierszach Rymkiewicza i Kochanowskiego
Stanisław Barańczak, <i>Widokówka z tego świata</i>	• wypowiada się na temat tytułu wiersza; • wyszukuje miejsca, w których podmiot mówiący zwraca się do adresata; • dzieli się wrażeniami czytelnickimi	• objaśnia znaczenie tytułu wiersza; • określa adresata wiersza; • określa podmiot mówiący w tekście; • nazywa uczucia podmiotu mówiącego; • opisuje graficzną stronę „widokówki”	• charakteryzuje adresata utworu i sposób jego konkretyzowania się w tekście; • charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu; • opisuje relacje między nadawcą a odbiorcą w tekście; • segmentuje tekst, nadaje tytuły poszczególnym segmentom;	• analizuje język wiersza i użyte środki poetyckie, nazywa ich funkcje; • formułuje przesłanie wiersza

AUTORKA: Anna Syguła

			• objaśnia sensy niedosłowne wiersza; • analizuje i interpretuje budowę wiersza	
Życiorys, CV, List motywacyjny	• definiuje swoimi słowami, czym są życiorys, CV, list motywacyjny; • redaguje życiorys i CV, korzystając ze schematu; • wskazuje stałe elementy tych form w przykładowych tekstach; • bierze udział w tworzeniu listu motywacyjnego	• omawia układ życiorysu, CV, listu motywacyjnego; • zna stałe formuły pism urzędowych; • przypisuje życiorys, CV, list motywacyjny do określonego stylu funkcjonalnego; • omawia niezbędne zasady tworzenia CV; • określa stałe elementy budowy listu motywacyjnego; • omawia graficzną kompozycję listu motywacyjnego	• redaguje fikcyjne życiorysy i CV z zachowaniem stałych elementów budowy tych formy dokumentów	• redaguje list motywacyjny
Henryk Sienkiewicz, <i>Quo vadis</i> (lektura do przeczytania w całości)	• zapoznaje się z informacjami o autorze; • zapoznaje się z informacjami na temat epoki, której dotyczy powieść; • wypowiada się na temat czasu i miejsca akcji; • wymienia bohaterów; • wymienia zdarzenia zawarte w powieści; • wypowiada się na temat głównych postaci; • dzieli się wrażeniami czytelnickimi; • klasyfikuje utwór jako powieść historyczną; • wypowiada się na temat ulubionego bohatera; • wybiera, spośród podanych, określenia dotyczące	• opowiada o czasach, których dotyczy powieść; • wskazuje pierwszoplanowych i drugoplanowych bohaterów powieści; • charakteryzuje główne postaci dzieła; • analizuje przebieg wskazanych wydarzeń w utworze; • nazywa uczucia bohaterów; • wskazuje cechy powieści historycznej; • omawia problematykę powieści	• omawia konteksty historyczne dzieła; • analizuje motywacje bohaterów; • wypowiada się na temat różnych koncepcji miłości zawartych w dziele; • opisuje i charakteryzuje portrety Rzymian i chrześcijan zawarte w powieści; • wyjaśnia, dlaczego <i>Quo vadis</i> jest powieścią historyczną; • określa wymowę sceny walki Ursusa z bykiem, uwzględniając kontekst historyczny; • objaśnia sens tytułu powieści; • wskazuje elementy potwierdzające filmowość powieści Sienkiewicza lub jej	• zestawia koncepcje światopoglądowe Winicjusza i Petroniusza; • porównuje tekst powieści z tekstem popularnonaukowym, wyciągając wnioski na temat języka i stylu Sienkiewicza oraz sposobu ukazania przez pisarza prawdy historycznej; • porównuje portrety literackie par powieściowych; • porównuje tekst popularnonaukowy z powieścią; • tworzy kilkudzaniowy artykuł hasłowego na temat kreowania świata i przeszłości przez autorów powieści historycznych;

AUTORKA: Anna Syguła

	problematyki powieści; • zapoznaje się z informacjami na temat adaptacji filmowych powieści Sienkiewicza		przeczące	• charakteryzuje światopogląd postaci Piotra, Pawła i Petroniusza w kontekście wymowy utworu; • recenzuje adaptację powieści <i>Quo vadis</i>
<i>Archaizmy i archaizacja języka</i>	• wyjaśnia własnymi słowami, czym są archaizmy; • objaśnia znaczenie archaizmów na podstawie przypisów lub słownika	• wskazuje archaizmy w tekście literackim; • zastępuje archaizmy wyrazami współczesnymi, korzystając z przypisów lub słownika; • tworzy współczesne formy gramatyczne wyrazów dawnych • wyjaśnia, na czym polega archaizacja	• wyjaśnia pojęcia: archaizm, archaizacja języka; • wyjaśnia (także na podstawie kontekstu) znaczenia archaizmów lub związków frazeologicznych zawierających archaizmy; • zastępuje archaizmy wyrazami współczesnymi; • wyjaśnia cel archaizacji	• wskazuje autorów, którzy stosowali archaizację języka w swoich utworach; • wypowiada się na temat funkcji stylistycznej archaizacji języka
Jerzy Kawalerowicz, <i>Quo vadis, fragmenty</i>	• zapoznaje się z informacjami o Jerzym Kawalerowiczu; • zapoznaje się z definicjami scenariusza i scenopisu; • czyta fragment scenopisu <i>Quo vadis</i> i wyszukuje jego odpowiednik w powieści Sienkiewicza; • czyta fragment scenariusza <i>Dekalogu I</i> Krzysztofa Kieślowskiego	• wypowiada się na temat różnic między pierwowzorem literackim a scenopisem	• wskazuje różnice między dwoma fragmentami scenariusza filmowego (<i>Dekalog I</i>); • przygotowuje fragment scenopisu	• wskazuje podobieństwa i różnice między pierwowzorem literackim a scenopisem; • opisuje szczegółowo ujęcie filmowe, korzystając z podanego schematu; • porównuje fragment filmu z fragmentem scenopisu
<i>Opowiadanie</i>	• definiuje własnymi słowami, czym jest opowiadanie; • redaguje opowiadanie według podanego schematu; • wprowadza dialogi do opowiadania; • zapoznaje się z różnymi sposobami wzbogacania wypowiedzi	• wymienia różne typy opowiadań; • wskazuje sposoby wzbogacania opowiadania	• redaguje opowiadanie, zawierające dialogi oraz poszerzone opisy (przedmiotów, postaci, przeżyć)	• redaguje opowiadanie twórcze • świadomie wykorzystuje zabiegi wzbogacające wypowiedź, np. retrospekcję; • buduje napięcie dzięki odpowiedniemu doborowi środków językowych
Krzysztof Kamil Baczyński, <i>Lasem</i>	• wypowiada się na temat wiersza, próbuje określić jego	• wskazuje osobę mówiącą w wierszu;	• charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu;	• interpretuje symbole zawarte w wierszu;

AUTORKA: Anna Syguła

	• problematykę; • wskazuje w wierszu metafory	• wskazuje metafory w wierszu i podejmuje próbę ich wyjaśnienia; • wypisuje z wiersza cytaty kluczowe dla jego wymowy	• objaśnia metaforyczną warstwę tekstu; • wskazuje konteksty pomocne w odczytaniu wiersza; • zapisuje refleksje na temat wiersza, ilustrując je cytatami	• interpretuje wiersz w kontekście biograficznym i historycznym
Tadeusz Różewicz, <i>Jak dobrze</i>	• zapoznaje się z informacjami o autorze; • wprowadza do tekstu znaki interpunkcyjne; • czyta głośno, odzwierciedlając wprowadzoną warstwę interpunkcyjną; • wypowiada się na temat języka utworu	• opisuje swoje wrażenia dotyczące języka wiersza; • nazywa uczucia podmiotu lirycznego; • zastępuje wyraz o znaczeniu ogólnym wyrazami bliskoznacznymi; • dostrzega słowa wyróżnione przez poetę	• określa sytuację liryczną; • określa zasadę kompozycyjną strof wiersza; • dookreśla życiowe doświadczenia osoby mówiącej związane z przeszłością i teraźniejszością	• określa kontekst historyczny; • formułuje przesłanie utworu w odniesieniu do biografii autora
Miron Białoszewski, <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego fragmenty</i> .	• zapoznaje się z informacjami na temat Mirona Białoszewskiego; • czyta tekst wraz z przypisami, wyszukując potrzebne informacje; • opowiada o swoich wrażeniach czytelnicznych; • cytuje fragmenty opisujące przeżycia narratora; • wymienia bohaterów; • określa tekst jako pamiętnik	• określa czas i miejsce wydarzeń; • określa rodzaj narracji i typ narratora; • określa tematykę kolejnych części tekstu; • wymienia cechy pamiętnika; • dostrzega specyficzne cechy języka utworu; • proponuje inną wersję tytułu, uzasadnia ją	• proponuje tytuły dla poszczególnych części tekstu, uwzględniając wskazany styl; • określa kontekst historyczny; • opowiada o przeżyciach i uczuciach bohaterów; • wyjaśnia różnice między pamiętnikiem a dziennikiem; • charakteryzuje język i styl utworu; • dostrzega ogólny sens utworu	• wskazuje artystyczne konsekwencje wybranego przez autora stylu i języka, w kontekście wypowiedzi Białoszewskiego
<i>Kolokwializmy</i>	• określa własnymi słowami, czym są kolokwializmy; • podaje przykłady kolokwializmów	• definiuje kolokwializm; • wskazuje kolokwializmy w wierszu Szymborskiej; • zastępuje kolokwializmy wyrazami właściwymi dla języka literackiego	• wypowiada się na temat zasad dotyczących stosowania kolokwializmów w wypowiedzi; • określa funkcję kolokwializmów w wierszu Szymborskiej	• omawia zjawisko stylizacji na język potoczny w literaturze
Czesław Miłosz, <i>Piosenka o końcu świata</i>	• zapoznaje się z fragmentem Apokalipsy św. Jana; • opisuje swoje wrażenia po przeczytaniu wiersza; • wie, że wiersz nawiązuje do	• opisuje i uzasadnia swoje wrażenia po przeczytaniu wiersza; • wskazuje wersy, w których bezpośrednio pojawiają się	• wskazuje dziedzinę sztuki, która mogłaby odzwierciedlić świat przedstawiony w wierszu, uzasadnia swoją opinię; • analizuje język wiersza;	• zestawia wiersz z tekstem biblijnym, analizuje język obu tekstów; • formułuje wnioski, dotyczące wizji apokalipsy

AUTORKA: Anna Syguła

	motywu biblijnego; • wskazuje osobę mówiącą w wierszu; • opisuje wygląd zaprezentowanego świata	nawiązania do motywu biblijnego, komentuje ich zawartość treściową; • opisuje bohaterów wiersza; • nazywa cechy prezentowanego świata, wskazuje i nazywa poetyckie środki wywołujące efekty plastyczne i dynamiczne; • definiuje pojęcia: <i>parafraza</i>, <i>aluzja literacka</i>	• wyjaśnia, jaka wizja końca świata została przedstawiona w wierszu; • relacjonuje zachowanie się ludzi, odtwarza ich sposób myślenia	w obu utworach; • decyduje, czy tekst jest parafrazą, czy aluzją literacką, uzasadnia swoje zdanie; • formułuje wnioski interpretacyjne dotyczące znaczeń utworu; • zestawia wiersz z obrazem Memlinga
Czesław Miłosz, <i>Który skrzywdziłeś</i>	• zapoznaje się z informacjami na temat Czesława Miłosza; • czyta fragment Ewangelii według św. Mateusza; • nazywa formę, w jakiej wypowiada się podmiot liryczny; • odczytuje zwroty pozwalające rozpoznać adresata; • nazywa i charakteryzuje adresata; • cytuje fragment wiersza dotyczący roli poety	• określa problematykę wiersza; • charakteryzuje otoczenie nadawcy; • charakteryzuje otoczenie adresata wypowiedzi; • ustala, czego dotyczy fragment o charakterze przestrogi	• wyjaśnia sens fragmentu Ewangelii według św. Mateusza; • określa kontekst historyczny; • wyjaśnia, jak osoba mówiąca pojmuje rolę poety; • opisuje postawę moralną podmiotu lirycznego; • rozwija wybrane sformułowanie	• porównuje język wiersza z językiem fragmentu Ewangelii, wyciąga wnioski; • wyjaśnia, na jakiej podstawie wiersz można zaliczyć do tekstów lirycznych
Bob Dylan, <i>Odpowiedź gwiżdże wiatr, Pukam do nieba bram</i>	• zapoznaje się z informacjami o autorze; • wypowiada się na temat wierszy; • słucha muzycznych wykonan utworów; • czyta definicję wideoklipu	• charakteryzuje osobę mówiącą w wierszach; • określa sytuację liryczną w wierszach; • parafrazuje tekst wiersza <i>Odpowiedź gwiżdże wiatr</i>; • wskazuje kluczowe dla siebie słowa wiersza <i>Odpowiedź gwiżdże wiatr</i>; • określa nastrój melodii do utworów	• wyjaśnia związek formy wierszy z charakterem osoby mówiącej; • określa charakter wypowiedzi lirycznej, uzasadnia; • formułuje wymowę utworów	• objaśnia wpływ interpretacji muzycznej Dylana na warstwę znaczeń w tekście; • projektuje wideoklip do piosenki <i>Odpowiedź gwiżdże wiatr</i>
Stanisław Barańczak, <i>Pan tu nie stał</i>	• czyta informacje o autorze; • na podstawie tekstu i słownika frazeologicznego wypisuje zwroty frazeologiczne	• przekształca tytuły artykułów prasowych; • określa nadawcę i odbiorcę wypowiedzi, określa	• wyraża opinię na temat wykorzystania w tytułach związków frazeologicznych, uzasadnia;	• wykorzystuje w interpretacji tekstu odpowiednie konteksty • wyjaśnia znaczenia wynikające z przekształcenia

AUTORKA: Anna Syguła

	z czasownikiem <i>stać</i> , objaśnia je; • wypowiada się na temat wiersza	dosłownie sytuację, w jakiej się znajdują	• próbuje scharakteryzować nadawcę i odbiorcę wypowiedzi lirycznej, określa relacje między nimi	zwrotów frazeologicznych; • komentuje przenośne znaczenia utworu; • wypowiada się na temat warsztatu poetyckiego Stanisława Barańczaka
<i>Czytelnik między sprzecznościami – o czytaniu wierszy (nie tylko Stanisława Barańczaka)</i>	• czyta tekst ze zrozumieniem, wyodrębniając informacje związane ze specyfiką twórczości Stanisława Barańczaka	• wyodrębnia w tekście nazwy wykorzystywanych przez Barańczaka środków stylistycznych, wyjaśnia, na czym polega ich stosowanie; • wyjaśnia pojęcia: <i>symbol</i> , <i>paradoks</i> , <i>antyteza</i>	• wyjaśnia, na czym polega specyfika języka poezji Stanisława Barańczaka	• charakteryzuje język poezji Stanisława Barańczaka w formie rozbudowanej wypowiedzi; • w podanych fragmentach odszukuje przykłady zjawisk charakterystycznych dla poezji Stanisława Barańczaka, odczytuje zawarty w nich sens
Sławomir Mrozek, <i>Na pełnym morzu</i> , fragmenty.	• zapoznaje się z informacjami o autorze; • opowiada o swoich wrażeniach czytelniczych; • określa tematykę utworu; • określa elementy świata przedstawionego; • wie, czym jest jednoaktówka	• odczytuje fragmenty pozwalające scharakteryzować bohaterów; • określa cel działania każdej postaci; • formułuje wypowiedzi w imieniu bohaterów; • używa pojęć <i>manipulacja językowa</i> oraz <i>perswazja</i> ; • wskazuje bohatera, który uprawia manipulację językową; • uzupełnia tekst sztuki; • podaje ogólną propozycję inscenizacji utworu	• wymienia zaskakujące elementy świata przedstawionego; • określa charakter świata przedstawionego; • charakteryzuje bohaterów i na tej podstawie formułuje problem utworu; • wyjaśnia, czym jest manipulacja językowa, a czym perswazja; • wskazuje przykłady perswazyjnego użycia języka; • przeprowadza wywiady z bohaterami utworu	• analizuje język bohaterów; • wyjaśnia, na czym polega manipulacja językowa uprawiana przez jednego z bohaterów; • wyjaśnia, czy utwór można uznać za komedię; • przedstawia dokładny projekt inscenizacji utworu • pisze rozprawkę na zadany temat
René Magritte <i>Zamek w Pirenejach</i>	• czyta tekst, zapoznając się z informacjami na temat autora i dzieła; • wymienia elementy krajobrazu przedstawionego na obrazie, korzystając z informacji zawartych w tekście; • wyszukuje w tekście	• nazywa cechy wyglądu poszczególnych elementów krajobrazu; • formułuje pytania dotyczące tego, co uznaje za zaskakujące, dziwne, niezwykle na obrazie; • wyjaśnia związek tytułu	• wskazuje centralny element obrazu; wyjaśnia, z czego wynika jego niezwykłość; • omawia malarskie środki prezentacji	• określa relacje kompozycyjne wszystkich elementów przedstawionych na obrazie; • objaśnia elementy o znaczeniu symbolicznym; • wypowiada się na temat swojego rozumienia znaczeń

AUTORKA: Anna Syguła

	informacje na temat kompozycji obrazu; • wypowiada się na temat tytułu obrazu	obrazu z jego warstwą przedstawieniową		wynikających z obrazu
Marian Hemar, <i>Teoria względności</i>	- wypowiada się na temat wiersza; - próbuję określić problem przedstawiony w utworze	- charakteryzuje osobę mówiącą; - opracowuje katalog cech i zachowań bohaterów wiersza; - określa tematykę wiersza; - określa charakter utworu Hemara; - proponuje alternatywny tytuł dla wiersza	- formułuje myśl wyrażającą główny przekaz wiersza; - objaśnia kompozycję wiersza; - przedstawia innymi słowami puentę wiersza; - wskazuje w tekście elementy satyryczne	omawia związek między tytułem wiersza Hemara a teorią względności Alberta Einsteina
Éric-Emmanuel Schmidt, <i>Oskar i pani Róża</i> (lektura do przeczytania w całości)	- zapoznaje się z informacjami o autorze; - wyszukuje w tekście wskazane informacje; - określa czas i miejsce akcji; - opowiada o swoich wrażeniach czytelnicznych; - wskazuje głównych bohaterów; - opowiada o wydarzeniach zawartych w opowiadaniu; - wypowiada się na temat sensu zapisywania swoich myśli i uczuć; - wypowiada się na temat tytułu	- wymienia i opisuje elementy świata przedstawionego; - analizuje przebieg wybranych wydarzeń; - wskazuje kulminacyjny moment opowiadania, uzasadnia wybór; - charakteryzuje bohaterów; - określa temat utworu; - wypisuje z tekstu zdania o charakterze sentencji	- określa motywacje bohaterów; - określa problemy podejmowane przez opowiadanie; - objaśnia, w jaki sposób wpłynęła na Oskara przyjaźń z Różą; - kwalifikuje gatunkowo utwór, uzasadniając; - formułuje refleksje na temat odbiorców tekstu; - gromadzi argumenty, przygotowując swój głos w dyskusji	- pisze rozprawkę na zadany temat; - wskazuje i objaśnia symboliczne znaczenie zawartych w opowiadaniu motywów; - określa związek między językiem utworu, fabułą opowieści a jej odbiorcą; - zestawia opowieść Schmidta i <i>Malego Księcia</i> Antoine'a de Saint-Exupéry'ego; - układa komentarz do przedstawień plastycznych związanych z utworem
Adam Mickiewicz, ***[Nad wodą wielką i czystą...]	- wymienia elementy opisanego krajobrazu; - wypisuje czasowniki związane z osobą mówiącą	- wskazuje statyczne i dynamiczne elementy krajobrazu; - ustala znaczenia sugerowane przez czasowniki, łączy je z życiem człowieka	- charakteryzuje język utworu; - odczytuje symboliczne znaczenia związane z poszczególnymi elementami natury; - odtwarza i komentuje sytuację liryczną przedstawioną w wierszu	- przedstawia i komentuje poetycki obraz natury w utworze; - odtwarza refleksje osoby mówiącej, ustala, czego dotyczy; - formułuje opinię na temat roli poety zaprezentowanej w wierszu; - uzasadnia, że wiersz zalicza

AUTORKA: Anna Syguła

				się do poezji refleksyjnej; • wskazuje podobieństwa między lirykiem Mickiewicza a obrazem Fearnleya
Czesław Miłosz, <i>Tak mało</i>	• określa temat wiersza; • wyjaśnia, kto mógłby wypowiadać słowa wiersza; • nazywa uczucia; • odczytuje fragmenty wiersza, które należy rozumieć metaforycznie	• określa problematykę wiersza; • wartościuje uczucia pozytywnie lub negatywnie; • rozpoznaje i nazywa motywy kulturowe i mitologiczne	• wyjaśnia sens podanego sformułowania; • wyjaśnia znaczenie motywów, korzystając z przypisów	• wyjaśnia, jaką ocenę świata i własnego losu prezentuje podmiot liryczny; • wyjaśnia metaforyczny charakter przywołanych motywów
Tadeusz Różewicz, <i>Przyszli żeby zobaczyć poetę</i>	• czyta ze zrozumieniem informacje zawarte w dopisku <i>Zanim przeczytasz</i> • określa sytuację liryczną w wierszu; • wypowiada się na temat wiersza	• zapisuje swoje wrażenia czytelnicze; • nazywa uczucia, przeżycia i refleksje podmiotu lirycznego	• zapisuje <i>wewnętrzną mowę czytelnika</i>; • interpretuje wskazane fragmenty wiersza • formułuje wnioski płynące z lektury wiersza; • omawia formę wiersza i jej wpływ na wrażenia czytelnicze	• tworzy wypowiedź na temat wymowy wiersza; • formułuje refleksje na temat roli poety i poezji w życiu społeczeństwa • porównuje bohatera literackiego i postać na obrazie Pabla Picassa
Zbigniew Herbert, <i>Dusza Pana Cogito</i>	• wyjaśnia tradycyjne rozumienie tytułowego pojęcia; • wyodrębnia dwie sytuacje, w których zaprezentowany został Pan Cogito jako bohater liryczny; • ocenia bohatera lirycznego, wykorzystując podane określenia	• wyjaśnia, czym jest dusza Pana Cogito i czym różni się od swoich poprzedniczek; • identyfikuje tytułowego bohatera, wskazuje ujawniające go wersy; • prezentuje Pana Cogito jako bohatera utworu w obydwu przedstawionych sytuacjach; • odczytuje część wiersza, która wydaje się najważniejsza dla jego wymowy	• podaje synonimy tytułowego pojęcia; • dostrzega uosobienie jako poetycki sposób przedstawienia abstrakcyjnego pojęcia, wskazuje je w tekście; • charakteryzuje czasy, w których żyje Pan Cogito; • wypowiada się na temat wymowy wiersza; • układa w imieniu Pana Cogito ogłoszenie do gazety	• wyjaśnia cel zastosowania uosobienia; • układa monolog-wyznanie Pana Cogito; • przedstawia swoją interpretację utworu
Zbigniew Herbert, <i>Modlitwa Pana Cogito – podróżnika</i>	• wyjaśnia znaczenie nazwy bohatera lirycznego; • cytuje apostrofę; • nazywa adresata wypowiedzi; • określa charakter wiersza (modlitwa);	• przywołuje postać bohatera lirycznego; • charakteryzuje bohatera lirycznego; • wyodrębnia z tekstu wypowiedzi o charakterze	• uzasadnia charakter wiersza (modlitwa); • podaje przykłady utworów o podobnym charakterze; • uzasadnia niecodziennosc modlitwy zawartej w wierszu;	• omawia sposób wartościowania świata przez podmiot liryczny; • wyjaśnia symboliczne znaczenia wskazanych motywów;

AUTORKA: Anna Syguła

	• odczytuje zwroty i wyrażenia charakterystyczne dla modlitwy; • podaje synonimy słowa <i>piękny</i>	• podziękowania i prośby; • odtwarza sytuacje związane z przywołanymi postaciami; • cytuje fragmenty pozwalające określić stosunek podmiotu lirycznego do świata; • rozpoznaje i nazywa motywy; • wypisuje z tekstu nazwiska rzeczywistych postaci, nazwy miejscowości, budowli	• wyjaśnia myślową zawartość podziękowań i prośb; • określa stosunek podmiotu lirycznego do świata; • przygotowuje głos w dyskusji	• porównuje postać pielgrzyma z wiersza Norwida z Panem Cogito; • na podstawie poznanych wierszy redaguje notkę biograficzną o Panu Cogito
Marek Miller, <i>Reporterów sposób na życie</i>	• zapoznaje się z informacjami o autorach; • czyta teksty, wyszukując potrzebne informacje; • zapoznaje się z definicją reportażu, odtwarza ją; • odtwarza główne realia przedstawione w tekstach; • określa temat tekstów; • wskazuje zwroty, pozwalające rozpoznać autora-narratora; • wymienia cechy reportażu	• wyodrębnia w tekstach fragmenty mówiące o cechach reportażu; • wyjaśnia, kiedy tekst można nazwać reportażem; • rozpoznaje w tekstach cechy reportażu; • rozpoznaje motywy obecne w tekście Kapuścińskiego; • wskazuje różnice między literaturą faktu i literaturą piękną; • rozróżnia reportaż i reportaż literacki; • gromadzi informacje związane z autorem-narratorem	• wyodrębnia fragmenty o charakterze komentarza autorskiego; • nazywa cechy charakteru przydatne w pracy reportera; • omawia relacje autora z opisywaną przez niego rzeczywistością; • wyjaśnia, czym cechuje się reportaż literacki	• uzupełnia definicję reportażu; • wyjaśnia, na czym polega specyfika reporterskiego oglądu świata; • określa związki i relacje między wszystkimi informacjami w tekście; • komentuje refleksje autora na temat opisywanej rzeczywistości; • uzasadnia, dlaczego tekst jest reportażem literackim
Jerzy Liebert, <i>Morze i wino</i> , *** [Uczę się ciebie, człowieku...]	• wypowiada się na temat incipitu wiersza *** [Uczę się ciebie, człowieku...]; • wypowiada się na temat wiersza <i>Morze i wino</i>	• charakteryzuje sytuację liryczną ukazaną w wierszach; • wskazuje nadawcę i odbiorcę wiersza <i>Morze i wino</i>; • dzieli wiersz <i>Morze i wino</i> na część opisową i refleksyjną; • interpretuje wybrane	• objaśnia znaczenie incipitu wiersza *** [Uczę się ciebie, człowieku...], łącząc go z podjętą w utworze problematyką; • formułuje przesłanie utworów	• pisze pracę pisemną na zadany temat; • dokonuje przekładu intersemiotycznego, projektując obraz na podstawie wiersza <i>Morze i wino</i>

		fragmenty wiersza		
Aldous Huxley, <i>Nowy, wspaniały świat</i> fragmenty.	• zapoznaje się z informacjami o autorze; • wypowiada się na temat obrazu świata w powieści; • odtwarza proces stwarzania człowieka przedstawiony we fragmencie; • cytując, wskazuje cele, którym ma służyć działalność opisanego laboratorium; • podejmuje próbę oceny przedstawionego w tekście świata; • zapoznaje się z definicjami utopii, antyutopii, literatury fantastycznonaukowej	• określa czas przedstawionych wydarzeń, uzasadnia swą opinię odwołaniami do tekstu; • określa miejsce wydarzeń, przytacza i komentuje związane z nim cytaty; • określa stosunek narratora do świata przedstawionego, uzasadnia; • przedstawia własną ocenę świata opisanego w utworze; • wskazuje w utworze cechy literatury fantastycznonaukowej	• wyodrębnia wypowiedzi bohaterów, na tej podstawie określa ich stosunek do rzeczywistości, w której się znajdują; • przedstawia wpływ techniki na życie ludzi; • uzasadnia, że utwór jest antyutopią; • wskazuje i uzasadnia sposób oddziaływania antyutopii literackiej; • pisze opowiadanie inspirowane powieścią Huxleya; • pisze rozprawkę na zadany temat	• na podstawie wypowiedzi narratora określa jego stosunek do opisywanego świata; • komentuje i ocenia wpływ techniki, wynalazków na życie ludzi w opisanym świecie; • odnosi się do komentarza literaturoznawcy; • pisze reportaż inspirowany powieścią Huxleya; • wnikliwie rozważa wskazany problem w wypowiedzi argumentacyjnej
Stanisław Barańczak, <i>Łzy w kinie</i>	• wyodrębnia w tekście stwierdzenia o charakterze realistycznym i metaforycznym; • wyjaśnia, co mogą oznaczać łzy, przez jakie uczucia są wywoływane	• określa charakter wypowiedzi osoby mówiącej, uzasadnia, cytując fragmenty tekstu; • dostrzega zestawienie ekranu kinowego z konfesjonalem, wskazuje w tekście sygnały tego zestawienia	• wydobywa znaczenia wynikające z zestawienia ekranu i konfesjonalu; • ocenia idiom poetycki Barańczaka z punktu widzenia odbioru czytelniczego	• wyjaśnia, w jaki sposób osoba mówiąca ocenia świat uczuć współczesnego człowieka; uzasadnia, z czego wynika ta ocena; • analizuje i ocenia język i wersyfikację utworu
<i>Montaż, czyli zagęszczanie filmowego świata</i>	• czyta ze zrozumieniem tekst; • używa pojęcia <i>plan filmowy</i>; • wyjaśnia, na czym polega <i>montaż filmowy</i>	• wymienia rodzaje planów filmowych; • wyjaśnia różnice między rodzajami planów filmowych; • wymienia różne typy montażu filmowego; • wyjaśnia, czym są <i>sekwencje zagęszczone</i>	• wyjaśnia różnice między różnymi typami montażu; • wymienia efekty osiągnięte dzięki montażowi; • wymienia gatunki filmu, w których najczęściej wykorzystywany jest montaż równoległy	• dobiera rodzaje montażu do projektowanych ujęć filmowych; • sporządza fragment scenopisu kilku ujęć filmowych; • przedstawia fragment fabuły nieistniejącego filmu, który uzasadniałby użycie sekwencji zagęszczonych
Marek Hendrykowski, <i>Skrzyżowanie mimo</i>	• zapoznaje się z informacjami o autorze;	• przypomina nazwy gatunków filmowych;	• przypomina cechy znanych gatunków filmowych;	• wyjaśnia, na jakie zapotrzebowanie widzów

AUTORKA: Anna Syguła

wszystko. Filmowe hybrydy gatunkowe	• czyta tekst, wyszukując potrzebne informacje; • wyodrębnia z tekstu fragment zawierający definicję pojęcia <i>hybryda</i>, na jego podstawie wyjaśnia to pojęcie własnymi słowami	• wyjaśnia, jakie elementy pomieszano ze sobą we wskazanych w tekście filmach; • zestawiając gatunki filmowe, proponuje filmy będące hybrydami gatunkowymi; • przypomina pojęcie <i>synkretyzm</i>; wyjaśnia, czym różni się ono od pojęcia <i>hybryda</i>	• klasyfikuje gatunkowo ostatnio obejrzone filmy; • określa czas powstania tekstu; • na podstawie fotosów z podręcznika i odpowiednich fragmentów tekstu omawia przykłady filmowych gatunków hybrydowych; • uzasadnia słusność wybranego stwierdzenia w formie przemówienia	odpowiadają hybrydy gatunkowe; • wskazuje w obejrzanym filmie przykłady łączenia gatunków; • formułuje własną opinię na temat wartości lub jej braku filmowych hybryd gatunkowych
Przybyłem, zobaczyłem i... napisałem recenzję	• odróżnia recenzję od innych form wypowiedzi; • wyodrębnia części kompozycyjne recenzji; • sporządza listę tematów, którymi zajmują się autorzy recenzji;	• określa zawartość tematyczną kolejnych części; • wybiera elementy dzieła podlegające ocenie; • układa plan, gromadzi słownictwo; • na podstawie podanego planu redaguje recenzję	• wymienia elementy, których nie musi zawierać recenzja; • wymienia cechy recenzji i powinności recenzenta; • stosuje w recenzji wyrazy oceniające i środki językowe uwypuklające opinię	• nazywa odmiany języka, jakimi posługują się recenzenci; • redaguje recenzję, zachowując wszystkie cechy formy wypowiedzi i stosując bogate słownictwo oceniające i wartościujące
Sceny i sztuka ekranu – sprawdzian	• wymienia różne formy teatralne; • rozpoznaje gatunek streszczanych filmów; • rozwija umiejętność dostrzegania scen symbolicznych w filmie	• wskazuje i omawia różne formy teatralne; • rozpoznaje gatunki filmowe (gatunek klasyczny, gatunek hybrydowy)	• sporządza szkic scenariusza (w formie planu wydarzeń); • proponuje sceniczną realizację fragmentu utworu prozatorskiego	• interpretuje sceny symboliczne w filmie; • tworzy scenkę dramatyczną zgodnie z podanych wskazówkami
Co się stanie z filmem? A z kinem?	• czyta cicho ze zrozumieniem, mając na uwadze informacje podane w tekście; • podaje przyczynę zmniejszenia się liczby widzów kinowych w drugiej połowie XX wieku; • wyodrębnia z tekstu fragment wyjaśniający pojęcie filmowej metafory, na tej postawie	• określa problematykę tekstu; • wyjaśnia, jakie jest stanowisko autora w kwestii przyszłości kina i telewizji; • wymienia środki języka filmowego wykorzystywane do budowania metafory; • układa tekst apelu w sprawie zachowania / szybszego zlikwidowania klasycznej	• sporządza listę filmów, które są dziełami sztuki, uzasadniając swoje wybory; • na podstawie przykładów podanych w tekście wyjaśnia powstawania filmowej metafory; • pisze refleksje na temat kina i filmów przyszłości	• wskazuje na zamieszczonych przy tekście fotosach sposoby budowania ukrytych znaczeń, omawia te znaczenia; • pisze artykuł w obronie kina

AUTORKA: Anna Syguła

	wyjaśnia własnymi słowami, na czym polega filmowa metafora	telewizji		
<i>Świat w mediach – realny czy wykreowany?</i>	• czyta cicho ze zrozumieniem, mając na uwadze informacje podane w tekście; • wymienia środki przekazu charakterystyczne dla kultury masowej	• wyjaśnia pojęcie <i>globalna wioska</i>; • wylicza korzyści i zagrożenia związane ze środkami masowego przekazu; • odpowiada na pytania wybrane z tekstu	• wyjaśnia, czym jest kultura masowa; • pisze list otwarty w sprawie zawartości programu telewizji publicznej lub komercyjnej	• przedstawia swój głos w dyskusji na temat środków masowego przekazu • opracowuje poradnik <i>Jak żyć z telewizją / internetem</i>
<i>Telewizja wczoraj i dziś</i>	• czyta tekst, mając na uwadze zawarte w nim informacje; • czyta definicję kiczu; • wypowiada się na temat kultury popularnej; • wymienia telegatunki	• definiuje pojęcia: <i>kultura popularna, kicz, telegatunki</i>; • wymienia cechy telegatunków; • przygotowuje wypowiedź argumentacyjną na wskazany temat; • redaguje hasła reklamowe; • przekształca teksty, pomijając czasowniki o charakterze nakłaniającym	• opowiada o genezie kultury popularnej; • wskazuje cechy kultury popularnej; • wskazuje przykłady negatywnego oddziaływania telegatunków; • tworzy plan relacji z otwarcia sali gimnastycznej, dobiera odpowiedni typ tekstu	• ocenia zjawisko kultury popularnej; • tworzy scenopis relacji z koncertu; • ocenia wiarygodność światów prezentowanych w różnych gatunkach medialnych (np. wideoklipie, grze komputerowej, elektronicznej wersji gazety lub czasopisma, Wikipedii)
Czesław Miłosz, <i>Dar</i>	• czyta kilkakrotnie wiersz; • dzieli się wrażeniami czytelnickimi; • wypowiada się na temat języka wiersza	• dostrzega, że w wierszu każde zdanie mieści się w obrębie wersu; • wymyśla rozwinięcie tytułu wiersza	• omawia sytuację liryczną przedstawioną w wierszu; • interpretuje tytuł wiersza	• określa konsekwencje artystyczne wyboru formy wiersza i języka; • parafrazuje fragmenty wiersza; • analizuje i omawia kompozycję wiersza; • podaje też interpretacyjną wiersza

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności wykraczają poza wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń taki prezentuje wysoki poziom wiedzy w zakresie szeroko rozumianej humanistyki. Samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literackie, sięga po teksty popularnonaukowe, naukowe i publicystyczne i potrafi je funkcjonalnie wykorzystać. Samodzielnie analizuje i interpretuje inne teksty kultury. Formułuje problemy, samodzielnie proponuje sposoby ich rozwiązania. Ma wysoką świadomość językową. Tworzy bezbłędne wypowiedzi ustne i pisemne.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych. Nie potrafi, nawet z pomocą nauczyciela, wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.

AUTORKA: Anna Syguła

